

Stichting Roba Pensioenfonds

Jaarverslag 2020

1 INHOUD

1	INHOUD	2
2	KENGETALLEN EN KERNCIJFERS.....	3
2.1	MEERJARENOVERZICHT VAN KENGETALLEN EN KERNCIJFERS	3
2.2	TOELICHTING OP DOEL EN FUNCTIE MEERJARENOVERZICHT	4
3	BESTUURSVERSLAG.....	5
3.1	PROFIEL.....	5
3.2	ORGANISATIE	7
3.3	VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN.....	12
3.4	VERSLAG VAN DE VISITATIECOMMISSIE	17
3.5	BESTUURSVERSLAG	19
3.6	RISICOPARAGRAAF TEN AANZIEN VAN RISICOMANAGEMENTBELEID EN RISICOHOUING 24	
3.7	FINANCIËLE PARAGRAAF.....	28
3.8	BELEGGINGENPARAGRAAF	33
3.9	PENSIOENPARAGRAAF	35
3.10	ACTUARIËLE PARAGRAAF	38
3.11	TOEKOMSTPARAGRAAF	40
4	JAARREKENING	43
4.1	BALANS PER 31 DECEMBER 2020.....	43
4.2	STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020	45
4.3	BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN	46
4.4	KASSTROOMOVERZICHT OVER 2020	47
4.5	TOELICHTING BEHORENDE TOT DE JAARREKENING 2020	48
4.5.1	INLEIDING	48
4.5.2	OVEREENSTEMMINGSVERKLARING	48
4.5.3	GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	48
4.5.4	TOELICHTING OP DE BALANS.....	55
4.5.5	NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN	62
4.5.6	RISICIBEHEER EN DERIVATEN	62
4.5.7	VERBONDEN PARTIJEN	69
4.5.8	TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	72
4.5.9	BELASTINGEN	77
4.5.10	STATUTAIRE REGELING OMTRENT DE BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN.....	77
4.5.11	GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	78
5	OVERIGE GEGEVENS	79
5.1	STATUTAIRE BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN	79
5.2	ACTUARIELE VERKLARING.....	80
5.3	ACCOUNTANTS VERKLARING.....	82

2 KENGETALLEN EN KERNCIJFERS

2.1 Meerjarenoverzicht van kengetallen en kerncijfers

	2020	2019	2018	2017	2016
Deelnemers					
Deelnemers	321	347	343	327	325
Gewezen deelnemers	219	209	191	174	164
Pensioengerechtigden	<u>125</u>	<u>115</u>	<u>115</u>	<u>109</u>	<u>107</u>
Totaal aantal deelnemers	665	671	649	610	596
Ouderdompensioen	86	80	80	82	79
Nabestaanden- en wezenpensioen	<u>39</u>	<u>35</u>	<u>35</u>	<u>27</u>	<u>28</u>
Totaal pensioengerechtigden	125	115	115	109	107
<i>Bedragen in €*1.000</i>					
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie ¹	3.096	3.262	2.809	2.623	2.436
Kostendekkende premie	6.395	6.787	5.424	5.414	4.849
Gedempte kostendekkende premie	3.096	3.262	2.809	2.623	2.436
Pensioenuitvoeringskosten	410	349	365	445	335
Uitvoeringskosten per deelnemer ²	919	755	797	1.021	776
Uitkeringen					
Ouderdompensioen	1.771	1.630	1.671	1.617	1.536
Wezenpensioen	11	12	8	12	13
Nabestaandenpensioen ³	527	528	430	374	365
Afkopen	<u>-</u>	<u>8</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>2</u>
Totaal pensioenuitkeringen	2.309	2.178	2.113	2.007	1.916
Saldo overdracht van rechten	109	164	245	29	55
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Aanwezig eigen vermogen	18.053	31.061	30.651	40.309	32.447
Technische voorzieningen	164.512	142.863	118.393	112.067	111.322
Pensioenvermogen	182.565	173.924	149.044	152.376	143.769
Minimaal vereist eigen vermogen	6.833	5.948	4.973	4.700	4.629
Vereist eigen vermogen	36.284	33.465	29.301	27.333	28.946
Vereiste dekkingsgraad ⁴	122,1%	123,4%	124,7%	124,4%	126,0%
Aanwezige dekkingsgraad	111,0%	121,7%	125,9%	136,0%	129,1%
Beleidsdekkingsgraad	107,3%	122,2%	134,4%	136,4%	122,1%
Reële dekkingsgraad	90,6%	102,3%	113,2%	114,4%	103,3%

¹ Zie voor een toelichting op de feitelijke -, gedempte- en kostendekkende premie paragraaf 3.10.

² Het aantal deelnemers is hierbij de som van de actieve en gepensioneerde deelnemers overeenkomstig de aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie. Het bedrag is in euro's.

³ Tot en met 2015 inclusief wezenpensioen.

⁴ Vanaf 2015 berekend op basis van de strategische beleggingsmix. Tot 2015 berekend op basis van de werkelijke beleggingsmix.

	2020	2019	2018	2017	2016
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	73.417	68.575	55.934	63.960	71.741
Vastgoed	8.750	8.627	7.223	7.916	15.437
Vastrentende waarden	80.822	73.026	61.035	66.801	50.300
Deposito's	<u>16.531</u>	<u>18.802</u>	<u>21.506</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal beleggingen	179.520	169.030	145.698	138.677	137.478
Beleggingsopbrengsten	6.594	23.814	-4.023	8.357	9.843
Beleggingsperformance					
Beleggingsrendement	4,16%	16,36%	-2,79%	5,71%	7,40%
Beleggingsrendement afgelopen 5 jr. ⁵	6,17%	6,50%	5,54%	7,34%	8,78%
Kosten vermogensbeheer (exclusief transactiekosten) in % van gemiddeld belegd vermogen	0,26%	0,28%	0,32%	0,23%	0,25%
TV actieven als % van totale TV	58,5%	60,6%	59,4%	58,7%	59,5%
Toeslagen per 1 januari volgend op verslagjaar					
Actieven ⁶	0,00%	1,49%	1,73%	1,04%	0,00%
Premievrijen en pensioengerechtigden ⁷	0,00%	1,49%	1,73%	1,04%	0,00%

2.2 Toelichting op doel en functie meerjarenoverzicht

Het doel van het meerjarenoverzicht is inzicht te geven in de belangrijkste kengetallen en kerncijfers over de afgelopen vijf jaar.

De dekkingsgraad is het quotiënt van het pensioenvermogen en de voorziening pensioenverplichtingen.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. De portefeuillerendementen zijn vóór aftrek management-, custodian en overige kosten.

Alle bedragen in dit verslag zijn in EUR x 1000 tenzij anders wordt vermeld.

⁵ Meetkundig gemiddelde.

⁶ Dit heeft betrekking op actieve deelnemers in de middelloonregeling van KBM Master Alloys. De toeslag in 2017 is 0,00% vanwege een negatieve prijsindex.

⁷ De toeslag in 2017 is 0,00% vanwege een negatieve prijsindex.

3 BESTUURSVERSLAG

3.1 Profiel

Stichting Roba Pensioenfonds, statutair gevestigd te IJsselstein is opgericht op 21 december 1949. De laatste statutenwijziging was per 2 augustus 2019. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178379. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie. Het pensioenfonds heeft als missie om de pensioenregelingen van de werkgever uit te voeren en de daaruit voortvloeiende pensioenverplichtingen, met toegevoegde waarde voor alle daarbij betrokken partijen te verzekeren. Deze missie heeft het bestuur vertaald naar de volgende visie en strategie:

Visie

De afgelopen jaren is de financiële positie van de meeste pensioenfondsen sterk verminderd. De afnemende financierbaarheid heeft in 2020 geleid tot een nieuwpensioenakkoord welke op termijn zal worden omgezet in nieuwe pensioenwetgeving. Een tweede ontwikkeling die van belang is voor ons pensioenfonds zijn de toenemende wettelijke voorschriften waaraan pensioenfondsen moeten voldoen. Dit verhoogt de druk op vooral de kleinere en middelgrote pensioenfondsen. Het bestuur ziet in deze ontwikkelingen een uitdaging om met interne en externe expertise en middelen de positie van het pensioenfonds te bestendigen.

Strategie

De strategie die gevoerd zal worden bestaat uit de volgende kenmerken:

- ✓ investeren in kennis van interne beleidsbepalers en uitvoerders, vastgelegd in een geschiktheidsplan;
- ✓ zorgvuldige selectie en monitoring van externe dienstverleners;
- ✓ goede communicatie met alle bij het pensioenfonds betrokken partijen;
- ✓ monitoren van het huidig beleggingsbeleid en zonodig aanpassen aan economische, wettelijke en pensioentechnische ontwikkelingen;
- ✓ constante monitoring van interne en externe risico's om zonodig passende maatregelen te nemen..

Beleid en verantwoording

Het fonds geeft uitvoering aan de pensioenreglementen zoals overeengekomen in de met Roba Holding B.V., Roba Metals B.V. en KBM Affilips B.V., respectievelijk met KBM Master Alloys B.V. overeengekomen uitvoeringsovereenkomsten. Deze uitvoering bestaat uit het beleggen van het beschikbare vermogen, het doen van uitkeringen en het informeren van belanghebbenden. Hiertoe wordt voor 665 deelnemers, gewezen deelnemers/slapers en gepensioneerden belegd en bedraagt einde 2020 het pensioenvermogen € 182.570.

In de uitvoeringsovereenkomsten zijn afspraken gemaakt over de beleidsruimte van het bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en houdt als "goed

huisvader” de regie over de werkzaamheden van het fonds. Daartoe maakt het fonds gebruik van de volgende beleids- en verantwoordingscyclus:

In de Actuariële en Beleids Technische Nota (ABtN) zijn de opzet van het fonds, de risicoanalyse en wijze van uitvoering gedocumenteerd. Onderdeel van het beleid is een noodprocedure waarin is beschreven hoe het fonds omgaat met de besluitvorming in spoedeisende situaties. Deze noodprocedure is onderdeel van het crisisplan van het fonds dat als bijlage bij de ABtN is opgenomen.

De uitvoeringsovereenkomsten en de pensioenreglementen zijn beschikbaar op de website van het pensioenfonds (www.robapensioenfonds.nl).

Uitgangspunt in het handelen van ieder individueel bestuurslid en het bestuur als geheel is dat hij/het handelt in het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. De afwegingen die het bestuur maakt, worden in de notulen van de bestuursvergaderingen vastgelegd.

In dit bestuursverslag worden de overwegingen bij de belangrijkste besluiten in 2020 toegelicht. Het bestuur weegt in zijn besluitvorming de aanbevelingen van de visitatiecommissie mee en gaat een dialoog aan met het verantwoordingsorgaan bij het afleggen van verantwoording.

3.2 Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2020 is als volgt:

Naam	Geboorte Jaar	Functie	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Einde zittings duur
Dhr. G.A.W.M. de Roij	1958	Voorzitter	Werkgevers	1994	n.v.t.
Dhr. P.S. Cohn	1962	Vicevoorzitter	Werkgevers	2001	n.v.t.
Dhr. R.T. van Unen	1983	Lid	Werkgevers	2018	n.v.t.
Mw. N. Sapir	1984	Lid	Werknemers	2019	2025
Mw. H. Spek	1977	Lid	Werknemers	2014	2024
Dhr. P.C. van Wiggen	1959	Lid	Pensioengerechtigden	1998	2022

Het bestuur van het fonds bestaat uit zes leden en is ingericht op basis van het paritaire model. Drie leden zijn voorgedragen door de directie van Roba Holding B.V., twee leden zijn voorgedragen door de deelnemers en één lid is voorgedragen door de pensioengerechtigden. Iedere twee jaar treedt of treden een of meer van de bestuursleden, die voorgedragen zijn door de werknemers of pensioengerechtigden, volgens een door het bestuur vastgesteld rooster af. Aftredende bestuursleden kunnen direct worden herkozen.

Benoeming vindt pas plaats nadat toetsing van het voorgedragen bestuurslid door DNB heeft plaatsgevonden en een verklaring van geen bezwaar is ontvangen.

Het bestuur laat zich ter zijde staan door een externe actuaris, een externe accountant, een visitatiecommissie en een verantwoordingsorgaan. Het fonds heeft geen personeel in dienst. De uitbestede werkzaamheden betreffen de pensioenadministratie en het vermogensbeheer.

Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk is en blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, in overeenstemming met de vastlegging in de ABtN.

Het bestuur vertegenwoordigt het fonds en draagt de (eind)verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregelingen en het daartoe behorende pensioen- en beleggingsbeleid. Het bestuur vergadert minimaal twee keer per jaar. Besluitvorming vereist een volstrekte meerderheid van stemmen.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het fonds wordt gevormd door de voorzitter en twee leden. Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, alsmede overeenkomstig de vastlegging in de ABtN.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is bevoegd om jaarlijks een algemeen oordeel te geven over het handelen van het bestuur in algemene zin, het door het bestuur uitgevoerde beleid, de beleidskeuzes voor de toekomst en over de naleving van de Code Pensioenfondsen. Daarbij gaat het vooral om de vraag of het bestuur bij haar beleid op een evenwichtige manier heeft rekening gehouden met de belangen van alle belanghebbenden. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan het recht om, in een aantal in de wet genoemde zaken, advies aan het bestuur uit te brengen. Het verantwoordingsorgaan doet verslag van zijn bevindingen in paragraaf 3.3 van dit jaarverslag.

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Naam	Geboorte jaar	Namens	Lid sinds	Einde zittings duur
Dhr. R.C. Nouwen (Voorzitter)	1961	Werknemers	2011	2023
Mw. I. Sapir (Secretaris)	1953	Pensioengerechtigden	2018	2023

Intern toezicht

Het interne toezicht wordt uitgevoerd door de visitatiecommissie die eens per jaar een visitatie uitvoert. De visitatiecommissie heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De visitatiecommissie betreft in zijn toezicht ook de naleving door het fonds van de Code Pensioenfondsen.

De visitatiecommissie doet verslag van zijn bevindingen in paragraaf 3.4 van dit jaarverslag. De visitatiecommissie bestaat per 31 december 2020 uit de volgende drie onafhankelijke leden:

Naam
Dhr. L. Ceelen
Dhr. A. van den Brink
Dhr. J. Lindeman

Uitvoering, uitbesteding en adviseurs

De administratieve uitvoering van de pensioenregeling is uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering B.V.

Met Appel Pensioenuitvoering B.V. is een service level agreement gesloten. De werkzaamheden betreffen met name de pensioenadministratie en de daaraan gerelateerde werkzaamheden, alsmede het verzorgen van interne en externe (financiële) rapportages en bestuursondersteuning.

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan Kempen Capital Management N.V. De afspraken tussen het pensioenfonds en de fiduciair manager zijn vastgelegd in een raamovereenkomst.

Met de uitvoerder en de fiduciair manager zijn concrete afspraken rondom vergoedingen gemaakt. In paragraaf 3.7 zijn de kosten van uitbesteding nader toegelicht.

Het bestuur voert periodiek overleg met de uitvoerder en de fiduciair manager over de kwaliteit van de uitvoering. Beide organisaties verstrekken jaarlijks een interne beheersingsrapportage (ISAE 3000/3402) die door het bestuur wordt geanalyseerd en met de organisatie wordt besproken.

Beleggingsadviescommissie

Het bestuur heeft een beleggingsadviescommissie ingesteld. Deze commissie heeft een beleidsvoorbereidende rol bij de vaststelling en invulling van het strategisch beleggingsbeleid. Ook is de beleggingsadviescommissies binnen de restricties van het beleggingsplan verantwoordelijk voor de uitvoering en het toetsen en evalueren van het gevoerde en te voeren beleid van de vermogensbeheerder.

De commissie is samengesteld uit twee bestuursleden en een externe deskundige. De samenstelling van de beleggingsadviescommissie zorgt ervoor dat de beleggingsontwikkelingen goed kunnen worden geanalyseerd en de uitvoering door de vermogensbeheerders kritisch kan worden bezien.

De beleggingsadviescommissie bestaat ultimo boekjaar uit de volgende leden:

Naam
Dhr. P. Molenaar (voorzitter en externe deskundige)
Dhr. P.S. Cohn
Dhr. G.A.W.M. de Roij

GRC Commissie

Ten behoeve van het risicomanagement heeft het bestuur een Governance, Risk & Compliance commissie ingesteld. Deze commissie adviseert het bestuur o.a. over de uitvoering van integraal risicomanagement beleid en monitort de strategische en operationele risico's.

De GRC commissie bestaat ultimo boekjaar uit de volgende leden:

Naam
Dhr. R. Dijkstra (voorzitter en externe deskundige)
Dhr. P.C. van Wiggen
Mw. H. Spek

In 2020 is de vertegenwoordiging vanuit het bestuur in de GRC commissie gewijzigd. De heer R.T. van Unen heeft de GRC commissie verlaten en mevrouw H. Spek is toegetreden.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie heeft als taak om het bestuur te adviseren over voorstellen voor de communicatie aan deelnemers. Dit betreft onder meer de 'vertaling' van het pensioenreglement, het Uniform pensioenoverzicht (UPO), de website en de nieuwsbrieven.

De communicatiecommissie bestaat ultimo boekjaar uit de volgende leden:

Naam
Mw. H. Spek
Mw. N. Sapir

Compliance officer

De functie van compliance officer wordt uitgevoerd door het Nederlands Compliance Instituut B.V. De door het Nederlands Compliance Instituut B.V. uit te voeren werkzaamheden zijn beschreven in de Overeenkomst Compliance Support.

Externe ondersteuning en controle

Voor de actuariële advieswerkzaamheden maakt het bestuur gebruik van de diensten van het adviesbureau Sprenkels & Verschuren.

Als certificerend actuaris is de heer Heesterbeek van Triple A - Risk Finance Certification B.V. aangesteld. De externe accountant van het fonds is de heer Van Oostenbrugge van KPMG.

Invulling van de sleutelfuncties (IORP II)

Sinds 13 januari 2019 zijn de wijzigingen in de Pensioenwet uit hoofde van de Europese Richtlijn IORP II effectief. Het doel van IORP II is het bevorderen van de verdere harmonisatie van pensioenen in de Europese Unie. De Richtlijn bevat nadere regels rondom grensoverschrijdende collectieve waardeoverdrachten, governance, risicobeheer, beloningsbeleid en informatieverstrekking aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Ook bevat de Richtlijn regels ten aanzien van het toezicht op pensioenuitvoerders. Een nieuwe verplichting is dat er elke drie jaar een eigen-risicobeoordeling (ERB) dient te worden uitgevoerd en ingediend bij DNB.

Het fonds heeft naar aanleiding van IORP II de zogenaamde sleutelfuncties geïmplementeerd in de governancestructuur. Dit betreft de risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie. IORP II maakt een onderscheid tussen de houder van een sleutelfunctie en de personele invulling van de daadwerkelijke uitvoering van de sleutelfunctie, waarbij de houder de eindverantwoordelijkheid blijft houden.

Het fonds heeft de sleutelfuncties, op basis van het 'three lines of defence model' als volgt ingericht.

Sleutelfunctie	Houder sleutelfunctie	Operationele invulling
Risicobeheer functie	Dhr. R. Dijkstra	GRC commissie
Actuariële functie	Dhr. P. Heesterbeek	Triple A - Risk Finance Certification B.V.
Interne audit functie	Dhr. R.T. van Unen	Deloitte

3.3 Verslag van het verantwoordingsorgaan

Inleiding

In het kader van de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen geeft het verantwoordingsorgaan (VO) een algemeen oordeel over het handelen gedurende 2020 van het bestuur van Stichting Roba Pensioenfonds, het gevoerde beleid, de beleidskeuzes die betrekking hebben op de toekomst en de naleving van de Code. Het uitgangspunt hierbij is de vraag of het bestuur bij de genomen besluiten op een evenwichtige wijze met de belangen van alle belanghebbenden rekening heeft gehouden.

Het VO heeft het recht om advies uit te brengen over de vorm en inrichting van het interne toezicht, de interne klachtenprocedure, het communicatiebeleid en de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het VO bestaat uit 3 leden, een vertegenwoordiger van de werkgever, een vertegenwoordiger van de deelnemers en een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden. Helaas heeft de vertegenwoordiger van de werkgever wegens ziekte zijn werkzaamheden als lid van het VO in de loop van 2019 moeten neerleggen en in 2020 besloten deze werkzaamheden niet te hervatten. De werkgever heeft te kennen gegeven geen behoefte te hebben aan een vertegenwoordiger in het VO. In overleg met de werkgever en het VO heeft het bestuur besloten dat het VO in het vervolg zal bestaan uit 2 leden van wie een benoemd wordt door de deelnemers en een door de gepensioneerden. Indien noodzakelijk kan externe hulp worden ingeschakeld. De fondsdocumenten zijn nog niet aangepast; dit zal in 2021 dienen te gebeuren.

Algemene opmerkingen

Het jaar 2020 wordt gekenmerkt door de wereldwijde coronacrisis die zowel op economisch als op maatschappelijk vlak diepe sporen heeft achterlaten. Het bestuur heeft veel tijd moeten besteden aan het monitoren van de crisis en de gevolgen daarvan. In dit verslagjaar is veel aandacht gegeven aan het toekomstbestendig houden van het fonds. In dit verband speelt het tot stand komen van het pensioenakkoord een grote rol. Het bestuur volgt de uitwerking van het pensioenakkoord en de gevolgen daarvan voor de pensioenregelingen van het fonds nauwlettend. Het VO heeft te kennen gegeven nauw betrokken te willen zijn bij het tot stand brengen van een nieuwe regeling.

Het VO heeft in 2020 veelvuldig telefonisch overleg gehad. Fysiek bijeenkomen was door corona niet mogelijk; per video heeft het VO eenmaal overleg gehad met het bestuur, eenmaal met het DB, eenmaal met de Communicatiecommissie en eenmaal met de voorzitter van het bestuur. Ook de bevindingen van de visitatiecommissie, de certificerend actuaris en de accountant waren onderwerp van gesprek.

Het VO heeft geen aanleiding gezien om vooraf separaat met de accountant en de certificerend actuaris te overleggen.

Het VO heeft in 2020 haar kennis vergroot door het volgen van enkele webinars van de Pensioenfederatie. De geplande in house kennissessie over het nieuwe pensioenstelsel is door het bestuur verschoven naar 2021. Het VO zal deze en mogelijke andere

kennissessies graag bijwonen. Tevens volgt het VO de ontwikkelingen op het gebied van pensioen via de literatuur en de media.

Het fonds bevond zich eind 2019 in een situatie van reservetekort.

Het herstelplan is opgesteld conform het bestaande fondsbeleid zoals in de abtn is vastgelegd met als uitgangspunt de beleidsdekkingsgraad per ultimo 2019. Het herstelplan laat zien dat door het volgen van het bestaande beleid het fonds binnen enkele jaren zal zijn hersteld, zodat het bestuur geen afwijkende keuzes behoefde te maken waarbij evenwichtige belangenafweging aan de orde is.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad ultimo 2020 onvoldoende was om te kunnen indexeren, heeft het bestuur moeten besluiten om de pensioenen van de pensioengerechtigden, gewezen en actieve deelnemers niet te indexeren.

In het kader van het herzien van het IRM handboek zijn de missie, visie en strategie van het fonds in het afgelopen jaar onder de loep genomen. De missie van het fonds blijft ongewijzigd, de visie is aangepast vanwege het pensioenakkoord en ook de strategie is daarmee in lijn gebracht. De beleidsdocumenten van het fonds zullen moeten worden aangepast.

Opmerkingen naar aanleiding van de bevindingen vorig jaar

Voorleggers koppelen aan de cumulatieve besluitenlijst

Het VO stelt vast dat het bestuur helaas nog niet volledig aan deze aanbeveling heeft voldaan en dat evenwichtige belangenafweging -die blijkens de gesprekken met het (dagelijks) bestuur en de notulen van de bestuursvergaderingen heeft plaats gevonden- in 2020 niet systematisch gedocumenteerd is.

Aanpassing fondsdocumenten

Het bestuur heeft deze aanbeveling gedeeltelijk gerealiseerd.

Communicatiebeleid en communicatieplan

In 2020 heeft het bestuur het communicatiebeleid geëvalueerd en geactualiseerd. Het VO is tijdig in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen en heeft hierover overlegd met de Communicatiecommissie.

Het toevoegen van een einddatum op de fondsdocumenten en deze toevoegen aan de jaarplanning

Deze aanbeveling heeft het bestuur overgenomen en uitgevoerd.

Bevindingen

Het VO focust vooral op de door het bestuur genomen besluiten en de daarbij gehanteerde argumenten. Daarnaast is het oordeel van het VO gebaseerd op het verstrekte (concept) jaarverslag, alsmede de rapportages van onder andere de externe accountant, de certificerend actuaris en de visitatiecommissie.

De volgende besluiten zijn genomen ten aanzien van het gevoerde beleid:

Vermogensbeheer

In 2020 zijn geen grote wijzigingen aangebracht in het beleggingsbeleid. ESG beleggingen zijn een integraal onderdeel geworden van het beleggingsbeleid en het is de verwachting dat dit de komende jaren zo zal blijven. Het beleggingsbeleid vereist mede in verband met de coronacrisis constante monitoring. Vooralnog heeft het bestuur niet tot ingrijpende wijzigingen in het beleid besloten.

Premiebeleid

Het bestuur heeft in 2020 het premiebeleid opnieuw vastgesteld. Hiertoe heeft het Sprenkels & Verschuren opdracht gegeven om verschillende scenario's uit te werken. Vervolgens heeft de GRC commissie een memo opgesteld en is het concept besluit aan het VO voorgelegd voor advies. Het VO heeft op 21 december 2020 positief geadviseerd betreffende het voorgenomen besluit dat inhoudt dat het premiebeleid wederom voor 5 jaar wordt vastgelegd, waarbij het huidige beleid zal worden gecontinueerd met een afslag van 80% op de maximale parameters. De pensioenopbouw in de middelloonregeling is conform de PME regeling verlaagd en wordt niet geïndexeerd en de werkgever heeft ingestemd met de uit het besluit voortvloeiende premieverhoging. Aanpassing van de eindloonregeling is op korte termijn niet mogelijk, waarbij bedacht moet worden dat de pensioenregelingen in het kader van het in 2020 gesloten pensioenakkoord uiterlijk tijdig gewijzigd zullen zijn. Het VO heeft geconcludeerd dat het bestuur alle betrokken belangen zorgvuldig heeft afgewogen en een evenwichtig besluit genomen heeft.

Indexatiebeleid

Het bestuur heeft besloten de pensioenen per 1 januari 2021 niet te indexeren, omdat de beleidsdekkingsgraad hiervoor onvoldoende was.

ALM studie

De voor 2020 geplande ALM studie is mede in verband met de nieuwe pensioenwet uitgesteld naar 2021. Het bestuur zal een mening vormen en het VO informeren.

IORP II

De sleutelfuncties zijn in 2020 ingericht en de eerste audits hebben plaatsgevonden.

IT beleid

In verband met de afhankelijkheid van het fonds van de IT structuur van derden heeft het bestuur besloten een IT beleid te (laten) opstellen. Het bestuur heeft hiermee een begin gemaakt met de beheersing van het IT risico en zal de gehele beheercyclus op IT gebied doorlopen.

Conclusie en aanbevelingen

Het jaar 2020 was een turbulent jaar waarvan de gevolgen nog lang zullen na-ijlen. Het bestuur heeft hard gewerkt om de professionaliteit en toekomstbestendigheid van het fonds te waarborgen. Waar nodig heeft het niet gearzeld om de hulp van externe deskundigen

in te roepen. De financiële positie van het fonds is ten gevolge van de coronacrisis verslechterd wat ertoe heeft geleid dat de pensioenen niet geïndexeerd kunnen worden. Fysiek bijeenkomen was dit jaar niet mogelijk, maar het VO en het bestuur hebben via telefoon en video verbindingen voldoende contact gehad om de actuele onderwerpen te bespreken en het bestuur heeft het VO tijdig in de gelegenheid gesteld om mee te denken en advies te geven.

Tezamen met de conclusies van de visitatiecommissie, de certificerend actuaire en de accountant komt het VO tot het oordeel dat het bestuur overeenkomstig de missie, visie en strategie van het fonds en met inachtneming van alle bij het fonds betrokken belangen op een verantwoorde wijze invulling gegeven heeft aan het door haar gevoerde beleid.

Het VO beveelt het volgende aan:

- ✓ Uit de bestuursverslagen en uit de gesprekken met het bestuur komt het beeld naar voren dat evenwichtige belangenafweging in voldoende mate aandacht heeft. Conclusies en risicoafwegingen dienen echter in de bestuursverslagen uitgebreider te worden vermeld. In het kader hiervan beveelt het VO wederom aan om de voorleggers en de 'checklist belangrijke besluiten' te koppelen aan de cumulatieve besluitenlijst. In 2021 wordt deze aanbeveling opgevolgd na overleg tussen het DB en het VO,
- ✓ Het VO beveelt aan dat de fondsdocumenten worden geactualiseerd en worden aangepast aan o.a. de herziene visie en strategie en het besluit om het VO uit 2 leden te doen bestaan.
- ✓ Naar aanleiding van het in 2020 gesloten pensioencontract beveelt het VO aan dat het bestuur zich goed voorbereidt op de nieuwe pensioenregeling en ervoor zorg draagt dat werkgevers en werknemers tijdig een nieuwe regeling overeenkomen, zodat het bestuur voldoende tijd heeft om de nieuwe regeling vorm te geven. Het VO is zich ervan bewust dat de snelheid van het proces beïnvloed wordt door de omstandigheid dat een van de door het fonds uitgevoerde pensioenregelingen gekoppeld is aan de PME pensioenregeling en het feit dat de regelgeving betreffende dispensatie nog onduidelijk is. Mede omdat het bestuur ervoor gekozen heeft geen aspirant bestuurders in te schakelen, beveelt het VO aan om ervoor te waken dat de zittende bestuursleden niet te veel hooi op hun vork nemen en tijdig ter zake kundige externe experts inschakelen.

Het VO realiseert zich dat de uitdagingen waarvoor het bestuur staat niet minder zijn dan in het vorige verslagjaar. De coronacrisis duurt voort en deze zorgt voor onzekerheid op vele terreinen. Ook de transitie naar een nieuwe pensioenregeling zal veel tijd en aandacht vergen van alle betrokkenen.

Het VO dankt het bestuur voor de open discussie in het verslagjaar.

IJsselstein, 2 juni 2021

Ron Nouwen	Voorzitter
Inês Sapir	Secretaris

Reactie van het bestuur

Het bestuur bedankt het Verantwoordingsorgaan voor haar inzet, adviezen en betrokkenheid in het afgelopen jaar. Het bestuur herkent zich in de aanbevelingen en gaat daarmee aan de slag.

Het bestuur streeft ernaar het Verantwoordingsorgaan zoveel mogelijk mee te nemen in de belangrijke besluitvormingsprocessen binnen het pensioenfonds, uiteraard met inachtneming van ieders rol en verantwoordelijkheid.

3.4 Verslag van de visitatiecommissie

Het pensioenfonds heeft voor het interne toezicht een visitatiecommissie (VC) geïnstalleerd die bestaat uit een drietal onafhankelijke personen. De VC heeft op basis van de Pensioenwet tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De VC is tenminste belast met het toezien op de adequate risicobeheersing en de evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever en in het bestuursverslag.

Bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie

Het jaar 2020 werd in belangrijke mate bepaald door de Coronacrisis en de invloed daarvan op de financiële markten. De impact in de maanden februari en maart was aanzienlijk maar in de loop van het jaar herstelden de markten fors. Het bestuur heeft de ontwikkelingen nauwgezet gevolgd en heeft zeker gesteld dat de essentiële processen, ook bij de uitbestedingspartijen, doorgang konden vinden. De financiële positie van het fonds is ten opzichte van vorig jaar verslechterd. De aanwezige dekkingsgraad was eind 2020 111,0 % (2019: 121,7 %) en de beleidsdekkingsgraad 107,3 % (2019: 122,2 %). Als gevolg van de gedaalde dekkingsgraad was het, anders dan in voorgaande jaren, niet mogelijk ook per 1 januari 2021 de aanspraken en uitkeringen te indexeren. Ook was de aanwezige dekkingsgraad ultimo 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad (122,1%) en er is dan ook een herstelplan bij DNB ingediend. De ontwikkeling van de financiële positie van het fonds zal in d6,7e komende periode in sterke mate bepaald worden door de vraag of de Coronacrisis mondiaal beheerst zal kunnen worden en of de economieën zich zullen herstellen. In het herstelplan hoeft nog geen rekening te worden gehouden met de nieuwe UFR die komende jaren wordt ingevoerd. Deze UFR zal vermoedelijk een fors negatieve impact op de dekkingsgraad hebben.

Naar aanleiding van het “on-site” onderzoek door DNB in 2016 en het themaonderzoek “SIRA in de praktijk” uit 2018 zijn er in de achterliggende jaren forse verbeteringen van de governance gerealiseerd en is een verdere professionaliseringsslag gemaakt. De VC heeft geconstateerd dat deze lijn in 2020 verder is voortgezet. Hiermee is de basis voor het zelfstandig voortbestaan van het fonds versterkt. Naar aanleiding van het Pensioenakkoord zal het bestuur zich, samen met sociale partners, in de komende periode dienen te beraden op de inhoud van de regelingen en de toekomst van het fonds. De VC heeft in zijn algemeenheid een positief beeld van de zaken die onderdeel uitmaken van de visitatie en heeft in aanvulling daarop met betrekking tot een, beperkt, aantal onderwerpen enkele bevindingen gedaan die zijn opgenomen in het volledige rapport.

De visitatiecommissie heeft voor haar werkzaamheden de volledige medewerking van het bestuur gekregen en heeft (voor zover bestaand) alle gevraagde documenten ontvangen. De visitatiecommissie dankt het bestuur voor de constructieve samenwerking, de getoonde openheid en de in de commissie gestelde vertrouwen.

De visitatiecommissie
25 mei 2021

Leon Ceelen
Jan Lindeman
Aart van den Brink

Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt de visitatiecommissie voor haar werkzaamheden en heeft met belangstelling kennis genomen van de bevindingen en aanbevelingen.

De aanbevelingen zullen door het bestuur in de tweede helft van 2021 worden behandeld en voor zover mogelijk worden opgevolgd. Wanneer opvolging niet (geheel) mogelijk is, zal het bestuur motiveren waarom van de aanbeveling is afgeweken.

.

3.5 Bestuursverslag

Het bestuur van het pensioenfonds heeft in 2020 8 maal vergaderd. Naast de reguliere beleidscyclus stonden o.a. de volgende onderwerpen op de agenda:

- ✓ Ontwikkeling van de financiële positie van het fonds
- ✓ COVID-19
- ✓ Implementatie ESG beleid
- ✓ VPL Inkoop
- ✓ Pensioenakkoord
- ✓ Update van Fondsdocumenten
- ✓ Premiebeleid 2021

In het kader van de reguliere beleidscyclus heeft het bestuur onder meer vergaderd over de jaarrekening, de monitoring en evaluatie van de uitbesteding aan derden, de SIRA en de uitkomsten van de risicoanalyses ten aanzien van financiële en niet-financiële risico's.

Ontwikkeling van de financiële positie van het fonds

De invloed van COVID-19 op de financiële markten in 2020 was groot. Er was sprake van veel onrust en de aandelenmarkten kenden een scherpe val in de maanden februari en maart. Door snel en fors ingrijpen door centrale banken en overheden lieten de markten ook snel weer een fors herstel zien. De situatie is veelvuldig besproken binnen de BAC en het bestuur alsmede met de fiduciair beheerder. De situatie gaf geen aanleiding het beleid van het fonds tussentijds te wijzigen.

De aanwezige dekkingsgraad daalde in 2020 van 121,7% naar 111,0% door de gedaalde rente en de correctie op de financiële markten. De beleidsdekkingsgraad daalde van 122,2% per ultimo 2019 naar 107,3% ultimo 2020.

COVID-19

Het bestuur heeft in 2020 meerdere malen beoordeeld of de essentiële processen doorgang konden vinden als gevolg van de beperkingen door COVID-19. Zowel bij het fonds als bij de uitbestedingspartners zijn de beheersingsmaatregelen geïnventariseerd en beoordeeld. Hieruit zijn geen bijzonderheden met significante impact voor de continuïteit van de operationele uitvoering van processen naar voren gekomen.

ESG beleid

Het fonds heeft in 2020 het ESG beleid opnieuw vastgesteld, waarbij het bestuur zijn uitgangspunten voor het ESG beleid heeft gedefinieerd. Bij beleggingsbesluiten weegt het bestuur risico, rendement, uitvoeringskosten en de impact op de ESG doelstelling. Het bestuur verwacht dat het ESG beleid bijdraagt aan een betere risico/rendementsverhouding. In 2020 is de beleggingsportefeuille op enkele punten aangepast aan de ESG uitgangspunten. Ook is het ESG beleid aangepast aan de gewijzigde Aandeelhoudersrichtlijnen. Tevens is het ESG jaarverslag over 2020 opgesteld waarmee verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde ESG beleid.

VPL Inkoop

Het fonds voert een VPL regeling uit zoals in 2006 overeengekomen met sociale partners. Deze regeling eindigt per 31 december 2020 waardoor per deze datum de voorwaardelijke pensioenaanspraken van de betreffende deelnemers zijn ingekocht.

Update van de fondsdocumenten

In 2020 is het IRM beleidsdocument geactualiseerd. De inrichting van de sleutelfuncties is toegevoegd en de herijking van de strategische en operationele risico's is opgenomen, evenals de recente versie van de SIRA.

Daarnaast zijn in 2020 het communicatiebeleidsplan, het VPL reglement en de ABTN geactualiseerd. Verder is een start gemaakt met het actualiseren van de statuten hetgeen in 2021 zal worden afgerond. In het eerste kwartaal van 2021 wordt een IT beleid opgesteld.

Premiebeleid

Het fonds heeft eind 2020 haar premiebeleid geevalueerd en daartoe verschillende varianten laten doorrekenen door de adviserend actuaris. Het bestuur heeft besloten de systematiek niet te wijzigen (gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement) en daarbij een lagere afslagfactor op de rendementscurve te hanteren.

Het verantwoordingsorgaan is betrokken geweest bij de totstandkoming van het premiebesluit en heeft geoordeeld dat hierbij de belangen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers evenwichtig zijn afgewogen.

Pensioenakkoord

In de zomer van 2020 hebben het kabinet en de sociale partners overeenstemming bereikt over de uitwerking van het pensioenakkoord uit 2019. Begin 2021 is vanuit sociale partners van de aangesloten ondernemingen een werkgroep gestart onder externe begeleiding die zich gaat verdiepen in de gewenste nieuwe pensioenregeling(en), de implementatie daarvan en de fasering. De ontwikkelingen hierin worden door het bestuur op continue basis gevolgd.

Indexatie van de pensioenen per 1 januari 2021

De toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds.

Het bestuur heeft vastgesteld dat het op basis van de geldende regelgeving niet mogelijk is om de opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen gezien de minimaal benodigde beleidsdekkingsgraad per eind 2020.

Prognosetafel AG2020

De in september 2020 gepubliceerde AG-prognosetafels worden door het fonds toegepast per 30 september 2020.

Uitbesteding

Het bestuur heeft in 2020 overleg gevoerd met de uitvoeringsorganisatie Appel Pensioenuitvoering B.V., adviserend actuaris Sprenkels en Verschuren en Kempen Capital Management over de dienstlevering overeenkomstig de service level agreement.

Daarnaast heeft het bestuur de interne beheersingsrapportages (ISAE3000 en ISAE3402) van zowel de uitvoeringsorganisatie als de vermogensbeheerder geanalyseerd en indien nodig aanvullende vragen gesteld.

Naleving wet- en regelgeving en communicatie met de toezichthouder

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door het bestuur nauwgezet gevolgd. Voor het fonds relevante wijzigingen worden geanalyseerd en de opvolging ervan wordt besproken in de bestuursvergaderingen.

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door het fonds.

Zoals toegelicht in paragraaf 3.7 is gedurende het boekjaar een herstelplan van toepassing vanwege een reservetekort.

Aan het pensioenfonds zijn in 2020 door DNB geen dwangsommen of boetes opgelegd.

De compliance officer ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving. De compliance officer heeft in 2021 aan het bestuur zijn bevindingen over 2020 gerapporteerd. De bestuursleden en overige verbonden personen hebben verklaard de gedragscode van het fonds in 2020 te hebben nageleefd.

Privacyregelgeving

Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geldt dat het pensioenfonds is aangemerkt als ‘verwerkingsverantwoordelijke’ van persoonsgegevens. Het fonds dient, als ‘eigenaar’ van de persoonsgegevens, expliciet te kunnen aantonen dat het voldoet aan de eisen uit de AVG.

Om de naleving van de AVG te waarborgen en dit aantoonbaar te maken, heeft het fonds een verantwoordelijke gegevensbescherming aangesteld en onder meer een procedure “Gebruik van persoonsgegevens en procedure datalekken” opgesteld.

Over het verslagjaar 2020 heeft het fonds geen melding gemaakt van datalekken bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Code pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (hierna: de Code) heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. Hiertoe zijn door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid normen voor ‘goed pensioenfondsbestuur’ geformuleerd. In oktober 2018 is de herziene Code gepubliceerd, waarbij de normen zijn gegroepeerd aan de hand van acht thema’s.

De Code is gebaseerd op het ‘pas toe of leg uit’-beginsel. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan – niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dat betekent dus dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt.

Het bestuur inventariseert jaarlijks of voldaan wordt aan de normen van de Code.

Het fonds past de normen van de Code vrijwel volledig toe. Voor zover het fonds afwijkt van de normen van de Code wordt dit hierna per norm toegelicht.

Nr.	Beknopte omschrijving	Reden van niet-naleving
31	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit vastgelegd in beleid.	Het fonds heeft aandacht voor deze norm bij het voordragen van (aspirant) bestuursleden. Deze normen zijn niet vastgelegd in beleid.
34	De zittingsduur van een bestuurslid is maximaal vier jaar en kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd.	Het bestuur vindt, voor de waarborging van kwaliteit en kennis in het bestuur, een langere termijn gewenst. Daarbij is de mogelijkheid voor het vinden van nieuwe geschikte leden binnen de organisatie beperkt.
33	In het bestuur en verantwoordingsorgaan zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar.	Het bestuur vindt, voor de waarborging van kwaliteit en kennis in het bestuur en VO, de beschikbaarheid van deskundige kandidaten van groter belang.

Deskundigheidsbevordering en bestuurlijke effectiviteit

Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Het bestuur toetst de geschiktheid van de bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap. Hiertoe is per bestuursfunctie een profielschets opgesteld. Het programma voor permanente educatie van bestuursleden waarborgt dat de geschiktheid van bestuursleden op peil blijft en waar nodig wordt verbreed of ontwikkeld.

In het afgelopen jaar is onder meer aandacht besteed aan de deskundigheidsbevordering van het bestuur door het volgen van diverse webinars op het gebied van, Pensioenactualiteiten, Integriteit en belangenverstrengeling.

De deskundigheid wordt jaarlijks getoetst (zelfevaluatie) voor individuele bestuursleden en het bestuur als geheel. De uitkomsten zijn vastgelegd in de deskundigheidsmatrix. Op basis van de toegewezen aandachtsgebieden wordt jaarlijks bepaald welke acties moeten worden ondernomen om de vereiste deskundigheid te halen respectievelijk te behouden. Het niveau van de toetsing ligt vast in de eindtermen.

In 2020 heeft het bestuur aan de hand van een zelfevaluatie onder begeleiding van een externe partij de effectiviteit van zijn functioneren onderzocht. De bestuursleden hebben een online vragenlijst ingevuld en drie bestuursleden zijn geïnterviewd. Vervolgens zijn de uitkomsten hiervan in het bestuur besproken. Het bestuur beoordeelde de o.a. actieve inbreng, hoge mate van betrokkenheid en diverse mix van bestuursleden als positief.

Klachten, geschillen en onregelmatigheden

Klachten, geschillen en onregelmatigheden kunnen door belanghebbenden worden gemeld bij het bestuur. De klachtenregeling is beschikbaar op de website van het fonds. In 2020 heeft het fonds geen klachten ontvangen.

Onregelmatigheden die binnen het fonds, zijn organen of bij de partijen aan wie taken zijn uitbesteed worden gesignaleerd kunnen, op grond van de klokkenluidersregeling van het fonds, bij de voorzitter of vice-voorzitter worden gemeld.

3.6 Risicoparagraaf ten aanzien van risicomanagementbeleid en risicohouding

3.6.1 Risicomanagementbeleid

Het bestuur heeft zijn risicomanagementbeleid verwoord in de ABtN en het IRM beleidsdocument. Onderstaand is een nadere toelichting gegeven op de voornaamste risico's die door het bestuur zijn onderkend, alsmede het beleid van het bestuur voor het beheersen van de risico's.

1) Beleggingsrisico's

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de financiële positie van het pensioenfonds vermindert als gevolg van de waardering van de pensioenverplichtingen op basis van marktrente.

Het strategisch doel is om 25% van het renterisico af te dekken. Dit wordt gerealiseerd middels de beleggingen in de vastrentende waarden. Indien nodig kan het fonds ook gebruik maken van derivaten om het renterisico af te dekken. Het bestuur is zich bewust van het feit dat gebruik van bedrijfsobligaties en in mindere mate staatsobligaties ten behoeve van de renteafdekking leidt tot spreadrisico's.

Concentratierisico

Het concentratierisico is het risico dat verbonden is door relatief veel in één partij te beleggen. In de matchingportefeuille is concentratierisico van belang als gevolg van het gebruik van staatsobligaties van een zeer beperkt aantal Europese kernlanden. Daarom worden hoge eisen gesteld aan de kwaliteit van staatsobligaties. Het risico wordt beperkt door spreiding aan te brengen in de instrumenten die gebruikt worden in de matchingportefeuille.

In de rendementsportefeuille is in beperkte mate sprake van concentratierisico door een brede spreiding over beleggingscategorieën. De beleggingscategorieën worden vooral ingevuld met beleggingsfondsen of –pools. Deze beleggen vervolgens weer in een groot aantal individuele instrumenten. De beleggingsadviescommissie controleert de mate van spreiding door periodiek op look through basis de sector- en landenallocatie en tien grootste posities van aandelen en vastrentende waarden te analyseren.

Marktrisico

Het bestuur is zich bewust dat het voor het realiseren van de indexatieambitie nodig is om beleggingsrisico's in de portefeuille op te nemen. Met name via de zakelijke waarden in de rendementsportefeuille wordt gestreefd naar het behalen van een additioneel rendement. Hierdoor wordt marktrisico in de portefeuille geïntroduceerd. Dit risico wordt beperkt door grenzen te stellen aan het risicobudget op totaalniveau en per beleggingscategorie binnen de rendementsportefeuille bandbreedtes te benoemen. Daarbij wordt in belangrijke mate spreiding toegepast om specifieke risico's in de portefeuille te beperken.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een tegenpartij, contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt.

Dit risico is voor het fonds beperkt doordat geen directe derivatenposities worden aangehouden en er ook geen directe security lending activiteiten worden verricht door het fonds. Ook indirect, binnen aangehouden beleggingsfondsen zal er in beperkte mate sprake zijn van tegenpartijrisico doordat ook binnen beleggingsfondsen derivatenposities en security lending slechts zeer gelimiteerd worden toegepast.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen beïnvloed wordt door wisselkoersschommelingen. Vanwege het mondiale karakter van de beleggingen in de rendementsportefeuille wordt een substantieel gedeelte van de portefeuille belegd buiten de euro-zone. Hiermee ontstaat een valutarisico. Het bestuur heeft besloten om deze valutarisico's niet af te dekken in de portefeuille.

2) Verzekeringstechnische risico's

Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten, als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen. Om deze risico's te beperken hanteert het pensioenfonds prudente grondslagen inzake toekomstige verwachtingen van overlijden, arbeidsongeschiktheid en levensverwachting. Het vroegoverlijdensrisico van het nabestaanden- en wezenpensioen is door middel van risicokapitalen herverzekerd bij Elips Life.

3) Solvabiliteitsrisico

Dit risico betreft de ontwikkeling van de verhouding van het vermogen van het pensioenfonds ten opzichte van de pensioenverplichtingen van het fonds. Dit risico wordt uitgedrukt in de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Het solvabiliteitsrisico wordt beïnvloed door meerdere beleidsinstrumenten, met name door het beleggingsbeleid, het beleid inzake renteafdekking, het indexatiebeleid en premiebeleid.

4) Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het pensioenfonds te maken heeft met een liquiditeitstekort. In het pensioenfonds is de som van de ontvangen premies en directe beleggingsopbrengsten hoger dan de som van de betaalde pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten. Bovendien belegt het fonds in zeer liquide markten. Uit analyse van het beleid 2018 blijkt dat 95% van de beleggingen binnen een maand verkocht kan worden (onder normale marktomstandigheden dagelijks). Daardoor wordt het liquiditeitsrisico beperkt van omvang gezien. Deze situatie is naar de mening van het bestuur nog actueel gezien het ongewijzigde beleggingsbeleid.

5) Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden (waaronder administratie en vermogensbeheer) wordt geschaad, dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel

wordt geschaad. Het bestuur heeft dit risico ondervangen door met de externe partijen contractuele afspraken te maken over de bewaking door het bestuur van de kwaliteit en tijdigheid van geleverde diensten.

6) Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het fonds wordt benadeeld als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers, dan wel de leiding, in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijk en door het fonds opgestelde normen.

Het bestuur heeft voor de beperking van dit risico een eigen gedragscode opgesteld. Jaarlijks dienen alle leden van het bestuur te verklaren dat zij hun bestuurstaken hebben uitgevoerd conform de gedragscode. De uitvraag van naleving van de gedragscode heeft het bestuur opgedragen aan een compliance officer. Verder heeft het bestuur als beleid dat de externe partijen, die diensten aan het pensioenfondsen leveren, ook een ten minste gelijkwaardige gedragscode voor hun medewerkers hanteren en zorgdragen voor de naleving van de geldende wet-en regelgeving.

7) IT risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn. Dit risico wordt beheerst door het opstellen van een IT beleid en daarmee de beoordeling en monitoring van het IT-beleid van uitbestedingspartners.

3.6.2 Risicohouding

In de Pensioenwet (artikel 102a) en in het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (artikel 1a) is vastgelegd dat het bestuur van het pensioenfonds zorg draagt voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het pensioenfonds. In 2017 heeft het pensioenfonds onder deelnemers en pensioengerechtigden een enquête gehouden naar de risicohouding en risicobereidheid. Daaruit bleek dat de deelnemers en pensioengerechtigden als geheel een gematigde risicohouding en risicobereidheid hebben. De resultaten van deze enquête vormden het uitgangspunt voor de risicohouding van het pensioenfonds, zoals beschreven in de volgende paragrafen en met de deelnemers is gecommuniceerd.

1) Kwalitatieve risicohouding

Het bestuur van het pensioenfonds heeft een risicobewuste houding. Het bestuur streeft ernaar om de koopkracht van de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden door middel van een jaarlijkse indexatie te behouden. Het beleggingsbeleid en de daaruit voortvloeiende beleggingsrisico's zijn afgestemd op deze ambitie, waarbij rekening wordt gehouden met de primaire doelstelling van het pensioenfonds, namelijk de verzekering en uitvoering van de pensioenaanspraken van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

De mate van risicoacceptatie van het bestuur is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- ✓ het bestuur van het pensioenfonds streeft naar een waardevast pensioen;
- ✓ een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement zijn noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de indexatie-ambitie;
- ✓ voor het nastreven van deze ambitie dient het bestuur bereid te zijn om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente;
- ✓ kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden.

2) Kwantitatieve risicohouding

De risicohouding wordt geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen. Risicogrenzen maken het mogelijk om op een vooraf vastgelegde manier te beoordelen of het risico hoger of lager is dan vooraf is toegestaan. Echter, bij overschrijding van risicogrenzen zal geen automatische aanpassing van het beleid plaatsvinden, maar een kwalitatieve discussie, rekening houdend met de situatie en inzichten van dat moment. Het bestuur heeft de volgende risicohouding voor de lange termijn vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

Ondergrens 1:

Vanuit de situatie waarbij dekkingsgraad gelijk is aan vereist eigen vermogen dient het verwacht (= de mediaan van het) pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 85%.

Ondergrens 2:

Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient het verwacht pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.

Ondergrens 3:

Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking tussen het verwacht pensioenresultaat en het slecht weer scenario (het 5e percentiel), 45% te bedragen.

Voor de risicohouding op korte termijn heeft het bestuur de volgende grenzen vastgesteld met betrekking tot het vereist eigen vermogen:

Het vereist eigen vermogen mag ten opzichte van de technische voorziening niet lager zijn dan 19% en niet groter dan 29%.

De toetsing van deze grenzen vindt plaats aan de hand van de jaarlijkse haalbaarheidstoets.

3.7 Financiële paragraaf

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar:

(* € 1.000)	Pensioen- vermogen	Technische voorzieningen	Dekkings- graad
Stand per 1 januari 2020	173.924	142.863	121,7%
Beleggingsresultaten	6.954		
Premiebijdragen	3.582		
Uitkeringen	-2.309		
Waardeoverdrachten	109		
Pensioenuitvoeringskosten	-94		
Kanssystemen	383		
Voorwaardelijke toeslagverlening	0		
Overige	16		
Stand per 31 december 2020	182.565	164.512	111,0%

De verandering in de dekkingsgraad is voornamelijk het gevolg van het resultaat op premie, rendement op beleggingen en renteverandering.

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

(* € 1.000)	2020	2019	2018	2017	2016
Premieresultaat	-2.586	-1.497	-1.361	-1.512	-1.350
Interestresultaat	-13.988	3.184	-9.104	10.220	-392
Toeslagverlening	0	-1.372	-1.227	-712	0
Waardeoverdrachten	-30	-25	17	0	-2
Overig resultaat	-136	120	640	-134	-810
Wijziging grondslagen	3.732	0	1.377	-0	-282
Resultaat	-13.008	410	-9.658	7.862	-2.836

Uitvoeringskosten

(* € 1.000)	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	410	349
In euro's per deelnemer	919	755
Vermogensbeheerkosten	454	437
In aantal basispunten over het gemiddeld belegd vermogen	26	28
Transactiekosten	126	67
In aantal basispunten over het gemiddeld belegd vermogen	7	4
Gemiddeld belegd vermogen	174.275	157.364

In de onderstaande paragrafen worden de kosten verder toegelicht.

Administratieve uitvoeringskosten

De administratieve uitvoeringskosten bestaan onder meer uit de kosten voor de administratie, actuaris, advies, accountant, automatisering en toezicht.

De stijging van de administratieve uitvoeringskosten wordt vooral veroorzaakt door een stijging van de actuariskosten in 2020. De uitvoeringskosten worden gedurende het jaar gemonitord. Het bestuur streeft ernaar de kosten zo laag mogelijk te houden maar maakt zich zorgen over de toenemende kosten door toenemende wet- en regelgeving en vereisten vanuit de toezichthouder.

In vergelijking met de kosten van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang zijn de kosten per deelnemer lager dan gemiddeld. Hiervoor zijn de kosten per deelnemer in 2019 vergeleken met de gemiddelde pensioenbeheerkosten van pensioenfondsen met minder dan 1.000 deelnemers in het onderzoek 'Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2020 van LCP.

Vermogensbeheerkosten

Het totaal van de kosten voor vermogensbeheer in 2020 bedraagt EUR 454, circa EUR 17 meer dan in 2019.

(* € 1.000)	2020	% van het gemiddeld. Belegd vermogen	2019	% van het gemiddeld. Belegd vermogen
Advieskosten en bewaarloon	273	0,16%	255	0,16%
Interne kosten van beleggingsfondsen en ETF's	181	0,10%	182	0,12%
Totaal	454	0,26%	437	0,28%

Transactiekosten

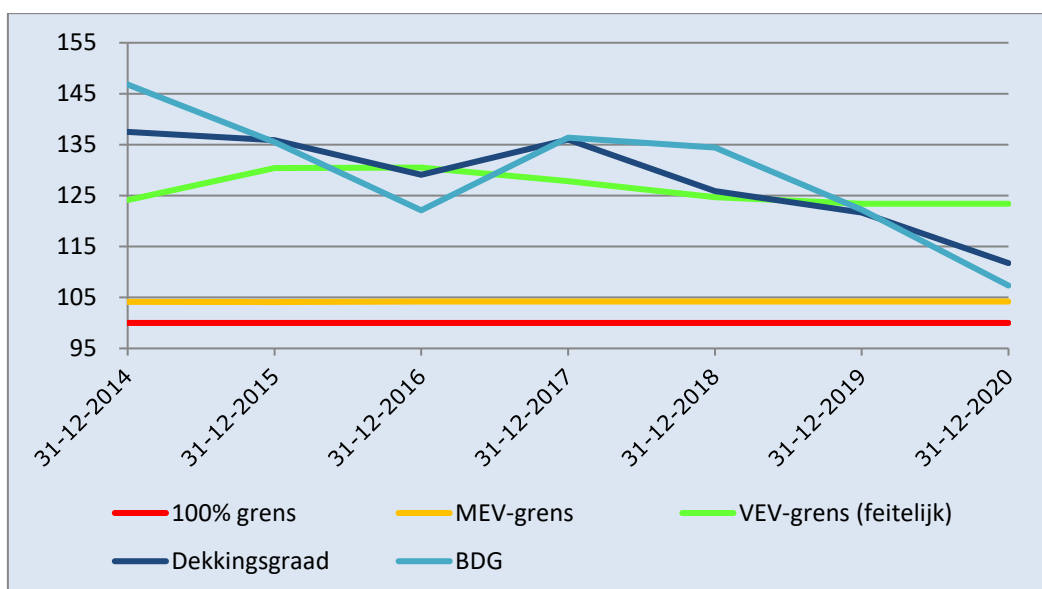
Het totaal van de transactiekosten in 2020 bedraagt EUR 126, circa EUR 59 meer dan in 2019.

(* € 1.000)	2020	% van het gem. belegd vermogen	2019	% van het gem. belegd vermogen
Aan- en verkoopkosten beleggingstitels	126	0,07%	67	0,04%
Totaal	126	0,07%	67	0,04%

In vergelijking met de vermogensbeheerskosten en transactiekosten van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang zijn de kosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen lager dan gemiddeld (zie rapport ‘Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2020’ van LCP). De lagere kosten kunnen worden veroorzaakt door de keuze voor passief beheer.

Financiële positie

Vanaf 2014 hebben de beleidsdekkingsgraad, de nominale dekkingsgraad, het vereist eigen vermogen en het minimaal vereist eigen vermogen zich als volgt ontwikkeld :

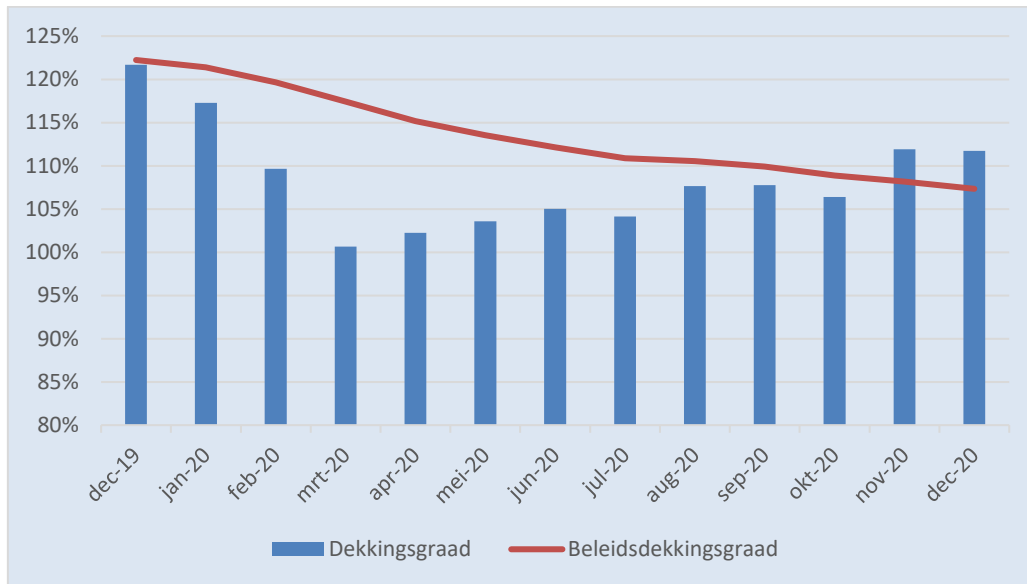

Vanaf 1 januari 2015 is het zogenaamde nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK) van toepassing. Met de nieuwe regelgeving beoogt de wetgever het Nederlandse pensioenstelsel minder gevoelig voor dagkoersen te laten zijn, en daarmee stabiel te maken. De nieuwe financieringsregels hebben ingrijpende gevolgen voor alle pensioenfondsen, zo ook voor Roba. De belangrijkste gevolgen van het nFTK worden hieronder nader toegelicht.

Beleidsdekkingsgraad

Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. De beleidsdekkingsgraad bedraagt per 31 december 2020 107,3% (2019 122,2%).

Onderstaande grafiek geeft de maand-op-maand-ontwikkeling aan van de dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad.

Minimaal vereist eigen vermogen, vereist eigen vermogen en herstelplan

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt per 31 december 2020 4,2%.

Het vereist eigen vermogen per bedraagt 31 december 2020 22,1% en is licht gedaald ten opzichte van 2019. Het vereist eigen vermogen per 31 december 2019 bedroeg 23,4%.

Per 31 december 2019 was de beleidsdekkingsgraad 122,2% en lag daarmee onder het vereist eigen vermogen. Omdat er sprake is van een reservetekort was het fonds verplicht uiterlijk 1 april 2020 een herstelplan in te dienen bij DNB.

Het fonds heeft op 29 maart 2020 een herstelplan verstuurd naar DNB. In het nieuwe herstelplan heeft het fonds aangegeven welke maatregelen worden ingezet om binnen 10 jaar het vereist eigen vermogen te behalen. Op basis van het herstelplan, wordt, zonder additionele maatregelen, over 10 jaar een beleidsdekkingsgraad van circa 128% bereikt. Bij het opstellen van het herstelplan heeft het bestuur zich laten ondersteunen door externe adviseurs en is het voorgenomen beleggingsbeleid afgestemd met de beleggingsadviescommissie. In het herstelplan is geen maatregel tot korten van pensioenaanspraken opgenomen.

Het herstelplan wordt periodiek geactualiseerd en kan bij het pensioenfonds worden opgevraagd.

Op 4 juni 2020 is van DNB bericht ontvangen dat DNB instemt met het ingediende herstelplan.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per ultimo 2020: 107,3% (ultimo 2019: 122,2%). De reële dekkingsgraad bedraagt per ultimo 2020: 90,6% (ultimo 2019: 102,3%).

Voor 2020 dient opnieuw een herstelplan ingediend te worden. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.11

Toeslagbeleid

Onder het FTK worden strengere voorwaarden gesteld aan het indexeren van pensioenaanspraken. Indexeren mag alleen indien de indexatie toekomstbestendig is. Dit betekent dat als de beleidsdekkingsgraad ultimo 2020 lager is dan 118,5% en hoger is dan 110% dat de pensioenen dan gedeeltelijk geïndexeerd mogen worden. Bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 118,5% mogen de toeslagen volledig toegekend worden.

Met betrekking tot de mate van de feitelijke toekenning hanteert het bestuur de volgende beleidsstaffel als leidraad voor de toeslagverlening.

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
Lager dan 110%	Geen toeslag
Tussen 110% en bovengrens	Naar rato
Hoger dan bovengrens	Volledige toeslag volgens de maatstaf, plus eventuele inhaaltoeslagen

De bovengrens wordt bepaald door de kasstroom van de verwachte toeslagen te verdisconteren met het wettelijk vastgestelde maximumpercentage voor het verwachte rendement op aandelen (5,6%). De bovengrens is in 2020 berekend op een beleidsdekkingsgraad van 118,5%.

3.8 Beleggingenparagraaf

Doelstelling van het beleggingsbeleid

De doelstelling van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is het invulling geven aan de ambitie om de ingegane pensioenen en pensioenaanspraken jaarlijks te verhogen met de in de pensioenreglementen beschreven voorwaardelijke toeslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de primaire doelstelling van het pensioenfonds, namelijk de verzekering en uitvoering van de pensioenaanspraken van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Deze doelstelling wordt bereikt door het pensioenvermogen en de geïnde premies zorgvuldig te beleggen, waarbij het nemen van beleggingsrisico's om de doelstelling waar te kunnen maken acceptabel worden geacht.

Huidige strategische mix op hoofdlijnen

Het bestuur heeft naar aanleiding van de in 2017 uitgevoerde ALM-studie gekozen voor een strategisch beleggingsbeleid waarbij de solvabiliteit, de kans op korten en herstel, het premieniveau, de premievolatiliteit en kansen op toeslagverlening de belangrijkste criteria zijn geweest.

Het strategisch beleggingsbeleid is vanaf 2017 op hoofdlijnen als volgt:

Categorie	Strategische mix	Min	Max
Vastrentende waarden	55%	50%	60%
Zakelijke waarden	45%	40%	50%
Renteafdekking	25%	20%	30%

Gevolgen van COVID-19 voor de beleggingen

COVID-19 heeft grote impact op de financiële markten in 2020. In het voorjaar lieten beurzen wereldwijd forse verliezen zien en ook daalde de marktrente significant. Als gevolg van deze ontwikkelingen daalde de dekkingsgraad van het fonds. In de maanden erna herstelden de financiële markten zich, waardoor ook de dekkingsgraad in de loop van 2020 weer steeg.

Samen met de beleggingsadviescommissie heeft het fonds de ontwikkelingen op de financiële markten nauwgezet gemonitord. Doordat een deel van de beleggingsportefeuille is geïnvesteerd in liquide beleggingen bleef het liquiditeitsrisico van het fonds beperkt.

Als reactie op de gevolgen van COVID-19 voor de financiële markten heeft het fonds de beleggingsmix niet aangepast.

Uitvoering van het vermogensbeheer door een fiduciair manager

De fiduciair vermogensbeheerder voert - binnen de door het bestuur opgestelde doelstellingen en restricties - het operationele beleggingsbeleid uit.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Het fonds is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid als institutionele belegger.

Volgend op de doelstelling van het beleggingsbeleid is dat het behalen van rendement voorop staat, maar dat het tot de kernwaarden van de aangesloten werkgevers behoort om aandacht te hebben voor zaken die milieu en klimaat, mensenrechten, sociale verhoudingen en goed ondernemingsbestuur betreffen. Op basis hiervan zijn de uitgangspunten van het ESG beleid gedefinieerd.

Bij beleggingsbesluiten weegt het pensioenfonds risico, rendement, impact op ESG doelstelling en uitvoeringskosten.

Het beleid voor verantwoord beleggen dient op langere termijn te resulteren in een betere ESG-rating dan de 'gewone' benchmark.

Het fonds kiest ervoor haar beleid te richten op de categorie Doing no harm: vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid wil het fonds negatieve invloed van de beleggingen op samenleving en milieu voorkomen of mitigeren. Op die manier kan het pensioenfonds haar maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en deze op een praktische wijze implementeren.

Omdat het fonds zijn ESG beleid op een praktische en eenvoudige manier wil uitvoeren wordt gekozen om bij de implementatie aan te sluiten bij de mogelijkheden die de fiduciair beheerder en externe vermogensbeheerders bieden.

Op de website van het fonds is een uitgebreid verslag te vinden van de uitvoering en de resultaten van het ESG beleid. Hierin is onder meer opgenomen hoe het fonds het betrokkenheidsbeleid heeft uitgevoerd.

3.9 Pensioenparagraaf

Kenmerken regeling

De kenmerken van de regeling voor Roba Holding B.V., Roba Metals B.V. en KBM Affilips B.V. per 1 januari 2021 zijn als volgt:

Onderwerp	Regeling
Pensioensysteem	Een eindloon met onvoorwaardelijke backserviceverhoging
Minimum toetredingsleeftijd	21 jaar.
Pensioenrichtleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt.
Pensioengevend salaris	Het pensioengevend salaris bedraagt maximaal € 112.189.
Pensioengrondslag	De pensioengrondslag is gelijk aan het vaste jaarsalaris verminderd met de franchise.
Franchise	De franchise bedraagt per 1 januari 2021 € 16.886.
Ouderdomspensioen	Per jaar wordt 1,65% van de laatst vastgestelde pensioengrondslag opgebouwd.
Nabestaandenpensioen	Het nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen.
Tijdelijk nabestaandenpensioen tot ingang AOW	Het tijdelijke nabestaandenpensioen bedraagt 30% van het ouderdomspensioen
Wezenpensioen	Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen.
Keuzemogelijkheden uitruil	De pensioenregeling kent diverse uitruilmogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> o vervroegen pensioendatum; o omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen; o omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen;
Toeslag voor slapers en gepensioneerden	De voorwaardelijke toeslag is op basis van de CPI-prijsindex, afgeleid (periode juli / juli).

Ten opzichte van 2020 heeft er geen wijziging van de regeling plaatsgevonden behalve de wijziging van de jaarlijkse parameters.

Jaarlijkse parameters	2021	2020
Maximaal pensioengevend salaris	112.189	110.111
Franchise	16.886	16.403

De kenmerken van de regeling voor KBM Master Alloys B.V. per 1 januari 2021 zijn als volgt:

Onderwerp	Regeling
Pensioensysteem	Een middelloon met voorwaardelijke toeslagverlening
Minimum toetredingsleeftijd	18 jaar;
Pensioenrichtleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt.
Pensioengevend salaris	Het pensioengevend salaris bedraagt maximaal € 79.719.
Pensioengrondslag	De pensioengrondslag is gelijk aan het vaste jaarsalaris verminderd met de franchise.
Franchise	De franchise bedraagt per 1 januari 2021 € 14.554.
Ouderdomspensioen	Per jaar wordt 1,815% van de pensioengrondslag opgebouwd.
Nabestaandenpensioen	Het nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen waarvan 50% op basis van een spaardeel en 20% op risicobasis.
Wezenpensioen	Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen.
Keuzemogelijkheden uitruil	De pensioenregeling kent diverse uitruilmogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> o vervroegen pensioendatum; o omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen; o omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen; o variabele pensioenuitkering.
Toeslag voor actieven, slapers en gepensioneerden	De voorwaardelijke toeslag is op basis van de CPI-prijnsindex, afgeleid (periode juli / juli).

Ten opzichte van 2020 heeft er geen wijziging van de regeling plaatsgevonden behalve de wijziging van de jaarlijkse parameters, het opbouwpercentage en de beëindiging van de VPL regeling.

Jaarlijkse parameters	2021	2020
Maximaal pensioengevend salaris	79.719	78.348
Franchise	14.554	14.554
Opbouw percentage	1,815%	1,875%

VPL Inkoop

Het fonds voert een VPL regeling uit zoals in 2006 overeengekomen met sociale partners. Deze regeling eindigt per 31 december 2020 waardoor per deze datum de voorwaardelijke pensioenaanspraken van de betreffende deelnemers zijn ingekocht.

Mutatieoverzicht deelnemers

	Actief	Slaper	Pensioen- gerechtigd	Totaal
Stand per 1 januari 2020	347	209	115	671
Nieuwe deelnemers	7			
Ontslag	-26	26		
Waardeoverdracht/afkoop		-8		
Ingang pensioen	-6	-5	18	
Overlijden	-1	-3	-6	
Expiratie			-3	
Overige oorzaken			1	
Stand 31 december 2020	321	219	125	665

Mutatieoverzicht Pensioengerechtigden

	OP	PP	WZP	Totaal
Stand per 1 januari 2020	80	32	3	115
Ingang pensioen	11	5	2	18
Afkoop				
Overlijden	-5	-1		-6
Expiratie			-3	-3
Overig			1	1
Stand 31 december 2020	86	36	3	125

3.10 Actuariële paragraaf

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

(* € 1.000)	2020	2019
Resultatenbron		
Beleggingen / marktrente	-13.988	-3.184
Premies	-2.586	-1.497
Waardeoverdracht	-30	-25
Kosten	86	46
Uitkeringen	39	-37
Kanssystemen	-370	188
Voorwaardelijke toeslag	0	-1.372
Wijziging grondslagen	3.732	-
Andere oorzaken	109	-77
Saldo van baten en lasten	-13.008	410

Kostendekkende premie

(* € 1.000)	2020
Zuiver kostendekkende premie	6.395
Gedempte kostendekkende premie	3.096
Ontvangen (feitelijke) pensioenpremie exclusief VPL	3.096

De kostendekkende premie bestaat uit de volgende componenten:

- 1) de actuariële benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar i.v.m. aangroei van pensioenverplichtingen;
- 2) een opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten;
- 3) de actuariële benodigde premie met betrekking tot de voorwaardelijke toeslagen na ingang pensioen;
- 4) óf, indien de uitkomst hiervan hoger is dan de opslag berekend onder ad 3, de opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen.

De zuivere kostendekkende premie wordt berekend op basis van de per 31 december 2019 geldende DNB-rentetermijnstructuur.

De gedempte kostendekkende premie wordt voor de premieonderdelen 1, 3 en 4 berekend op basis van de wettelijk maximaal toegestane parameters voor de beleggingsrendementen per 31 augustus 2019 vermenigvuldigd met 90%.

De feitelijke premie is vastgelegd in de financieringsovereenkomst tussen het fonds en de werkgever en is in 2020 gelijk aan de gedempte kostendekkende premie. De door de werkgever in 2020 betaalde feitelijke premie bedraagt € 3.096.000

Oordeel van de certificerend actuaris over de financiële positie (RJ 610.503)

De certificerend actuaris heeft de opdracht om vast te stellen dat het fonds voldoet aan de vereisten vanuit artikel 126 tot en met 140 PW.

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is op balansdatum lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

De vermogenspositie is naar zijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De bevindingen van de certificerend actuaris zijn verwoord in de in paragraaf 5.2 opgenomen actuariële verklaring.

3.11 Toekomstparagraaf

Herstelplan 2021

Omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 (107,3%) nog onder het vereist eigen vermogen ligt is er sprake van een reservetekort. Het fonds was hierdoor verplicht uiterlijk 1 april 2021 een actualisatie van het herstelplan in te dienen bij DNB. Stichting Roba Pensioenfonds heeft een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB op 30 maart 2021. Hieruit blijkt dat herstel binnen een periode van 10 jaar kan plaatsvinden. DNB heeft op 19 mei 2021 ingestemd met het ingediende herstelplan.

Vorbereiding transitie naar nieuw pensioenstelsel

In de zomer van 2020 hebben het kabinet en sociale partners overstemming bereikt over de uitwerking van het pensioenakkoord uit 2019. Hiermee is de weg vrij om te komen tot een nieuw pensioenstelsel, dat uiterlijk 1 januari 2027 in werking moet treden. Belangrijke elementen uit het huidige pensioenstelsel blijven in het nieuwe stelsel behouden, zoals de bestaande verplichtstelling, collectieve risicodeling en fiscale facilitering door de overheid.

Er komen twee pensioenregelingen: de bestaande verbeterde premiereregeling en het nieuwe pensioencontract. In het nieuwe pensioencontract spreken sociale partners een pensioendoelstelling af en komen hierbij een passende pensioenpremie overeen. De premies worden door het pensioenfonds collectief belegd. Jaarlijks wordt het collectief behaald beleggingsresultaat vastgesteld, dat vervolgens wordt toegerekend aan de individuele deelnemersgroepen op basis van een vooraf gedefinieerde risicohouding.

In het nieuwe stelsel worden geen aanspraken meer opgebouwd, maar hebben deelnemers een persoonlijk voor de uitkering gereserveerd vermogen. Dit vermogen wordt gebruikt voor de pensioenuitkeringen (gebaseerd op een prudent projectierendement).

Het fonds heeft de ontwikkelingen rondom het pensioenakkoord nauwgezet gemonitord.

Nu de hoofdlijnen van het pensioenstelsel nader zijn uitgewerkt, start het fonds met de voorbereidingen op de transitie naar het nieuwe stelsel.

Periodiek zal overleg plaatsvinden met sociale partners waarin de gevolgen voor het fonds inzichtelijk worden gemaakt. Er moeten belangrijke keuzes worden gemaakt, onder meer over de vorm en invulling van de nieuwe pensioenregeling, de wijze van uitvoering en de tijdslijnen. Het doel van het fonds en sociale partners is om hier eind 2021 meer duidelijkheid over te hebben. Vervolgens zal naar verwachting vanaf 2022 worden gewerkt aan het opstellen van een transitieplan en een implementatieplan om een beheerste en zorgvuldige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te waarborgen. Deelnemers in de regeling worden periodiek geïnformeerd via de nieuwsbrieven.

Nieuwe UFR-parameters vanaf 1 januari 2021

DNB heeft in een uiting op haar website aangegeven dat de invoering van de nieuwe UFR-parameters vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen zal worden ingevoerd, zodat vanaf 1 januari 2024 de nieuwe parameters volledig in gebruik zijn. De TV en het VEV per ultimo 2020 blijven nog gebaseerd op de oude methode. In onderstaande tabel is de geschatte impact op de TV weergegeven van de stapsgewijze invoering (alles per waarderingsmoment ultimo 2020)

TV	Hoogte TV	Wijziging TV
TV o.b.v. RTS 31-12-2020	164.512	0,0%
TV o.b.v. RTS 01-01-2021	166.919	1,5%
TV o.b.v. RTS 01-01-2022	169.474	3,0%
TV o.b.v. RTS 01-01-2023	172.192	4,7%
TV o.b.v. RTS 01-01-2024	175.088	6,4%

Het bestuur.

IJsselstein, 1 juni 2021

Dhr. G.A.W.M. de Roij, voorzitter

Dhr. P.S. Cohn, vicevoorzitter

Dhr. R.T. van Unen

Mw. N. Sapir

Mw. H. Spek

Dhr. P.C. van Wiggen

Stichting Roba Pensioenfonds

Jaarrekening 2020

4 JAARREKENING

4.1 **Balans per 31 december 2020**

(* € 1.000)	Ref.	31 december 2020	31 december 2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Aandelen		73.417	68.575
Vastgoedbeleggingen		8.750	8.627
Vastrentende waarden		80.822	73.026
Liquideitsfondsen		16.531	18.802
		<u>179.520</u>	<u>169.030</u>
Vorderingen en overlopende activa	2		
Vordering op werkgever		-	423
Lopende interest		330	318
Verzekeringsmaatschappijen		107	-
Overige vorderingen en overlopende activa		204	254
		<u>641</u>	<u>995</u>
Overige activa	3		
Liquide middelen		3.215	4.197
Totaal activa		<u>183.376</u>	<u>174.222</u>

(* € 1.000)	Ref.	31 december 2020	31 december 2019
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	4		
Risicoreserve		36.284	33.465
Algemene reserve		<u>-18.231</u>	<u>-2.404</u>
		18.053	31.061
Technische voorzieningen	5		
Voorziening pensioenverplichtingen		164.512	142.863
Overige schulden en overlopende passiva	6	811	298
Totaal passiva		<u>183.376</u>	<u>174.222</u>

4.2 Staat van baten en lasten over 2020

(* € 1.000)	Ref	2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen van werkgever en werknemers	7	4.253	3.517
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	8	6.954	23.814
Overige baten	9	207	50
		<u>11.414</u>	<u>27.381</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	10	2.309	2.178
Pensioenuitvoeringskosten	11	410	349
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	12		
Pensioenopbouw		6.078	4.419
Indexering		-	1.372
Rentetoevoeging		-471	-282
Onttrekking pensioenuitkeringen		-2.347	-2.141
Onttrekking uitvoeringskosten		-94	-86
Wijziging marktrente		21.413	20.911
Overdracht van rechten		139	188
Risicopremie		689	516
Overige mutaties		-26	-427
Wijziging grondslagen		<u>-3.732</u>	<u>-</u>
		21.649	24.470
Premies herverzekering	13	163	136
Saldo overdracht van rechten	14	-109	-164
Overige lasten	15	-	2
		<u>24.422</u>	<u>26.970</u>
Saldo van baten en lasten		-13.008	410

4.3 Bestemming van het saldo van baten en lasten

(* € 1.000)	2020	2019
Risicoreserve	2.819	4.164
Algemene reserve	-15.827	-3.754
	-13.008	410

4.4 Kasstroomoverzicht over 2020

(* € 1.000)	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	5.171	3.096
Ontvangen waardeoverdrachten	262	164
Betaalde pensioenuitkeringen	-2.306	-2.181
Betaalde waardeoverdrachten	-153	-
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	79	67
Betaalde premies herverzekering	-168	-110
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-389	-363
Overige	11	-2
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	2.507	671
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	60.115	9.783
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	1.958	2.411
Aankopen beleggingen	-65.302	-11.492
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-260	-224
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-3.489	478
Mutatie liquide middelen	-982	1.149
Verloop liquide middelen		
Stand 1 januari	4.197	3.048
Stand 31 december	3.215	4.197
Mutatie liquide middelen	-982	1.149
(* € 1.000)	2020	2019
Liquide middelen	3.215	4.197
Stand per 31 december	3.215	4.197

4.5 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2020

4.5.1 Inleiding

Stichting Roba Pensioenfonds ('het fonds'), statutair gevestigd te IJsselstein, is opgericht op 21 december 1949. De laatste statutenwijziging was op 1 januari 2015. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178379.

Het doel van het fonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van Roba Holding B.V. en haar Nederlandse dochtermaatschappijen.

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020 en is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

4.5.2 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ610).

Het bestuur heeft op 1 juni 2021 de jaarrekening opgemaakt.

4.5.3 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden Euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Wijzigingen in schattingen in de voorziening voor pensioenverplichtingen worden toegelicht onder de betreffende waarderingsgrondslag. Het financieel effect wordt gekwantificeerd vermeld in de toelichting op de jaarrekening.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de

pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds. Als prognosetafel wordt de Prognosetafel AG2020 (startjaar 2020) gehanteerd. De ervaringssterfte is vastgesteld op basis van Fondsspecifieke ervaringssterfte.

Verwerking van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Opname van een actief of een verplichting

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Herverzekeringsdeel technische voorziening

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het fonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De onder de liquide middelen opgenomen deposito's betreffen uitsluitend deposito's die direct of vervroegd opvraagbaar zijn. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar Euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode dat zij zich voordoen.

Transacties luidend in vreemde valuta's worden bij de eerste verwerking gewaardeerd in de functionele valuta door omrekening tegen de contante wisselkoers die geldt op de datum van de transactie tussen de functionele valuta en de vreemde valuta 's.

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

De actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde, van niet beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is bepaald door de uitgevende instelling.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoersen.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

Liquiditeitsfondsen

Liquiditeitsfondsen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Vorderingen en overlopende activa

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Stichtingskapitaal en reserves

Het stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. Het bestuur heeft besloten een risicoreserve te vormen ter grootte van het vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- ✓ Interest: Conform de rentetermijnstructuur per 31 december 2020 zoals gepubliceerd door DNB.
- ✓ Volgens de Prognosetafel AG 2020 (zoals gepubliceerd door het AG). Voorts wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van een fondsspecifieke ervaringssterfte.
- ✓ Partnerfrequenties: Bepaalde partnersysteem.

- ✓ Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- ✓ Kostenopslag ter grootte van 4% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.
- ✓ Voor niet ingegaan wezenpensioen wordt geen voorziening aangehouden.

Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva zijn opgenomen tegen historische kostprijs.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en rentelasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen. Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. De post onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gewogen gemiddelde koers van de verslagperiode/de koers op de datum dat de transacties hebben plaatsgevonden. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

4.5.4 Toelichting op de balansBeleggingen voor risico van het pensioenfonds (1)**Aandelen**

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	68.575	55.934
Aankopen	4.875	3.976
Verkopen	-3.470	-5.077
Herwaardering	3.437	13.742
Stand per 31 december	73.417	68.575

De aandelenbeleggingen kunnen als volgt worden gecategoriseerd:

(* € 1.000)	2020	2019
Beursgenoteerde aandelen	73.417	68.575
Beursgenoteerde beleggingsinstellingen	-	-
Stand per 31 december	73.417	68.575

Vastrentende waarden

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	73.026	61.035
Aankopen	42.527	6.157
Verkopen	-38.137	-602
Herwaardering	3.406	6.436
Stand per 31 december	80.822	73.026

De beleggingen in vastrentende waarden kunnen als volgt worden gecategoriseerd:

(* € 1.000)	2020	2019
Beursgenoteerde obligaties	64.946	51.583
Beursgenoteerde beleggingsinstellingen	15.876	21.443
Stand per 31 december	80.822	73.026

De landenspecificatie van de staatsobligaties is als volgt:

(* € 1.000)	2020	2019
Nederland	8.067	7.334
België	3.074	2.752
Duitsland	13.526	6.349
Finland	1.894	1.667
Frankrijk	7.961	6.797
Oostenrijk	3.887	5.671
Stand per 31 december	38.409	30.570

Vastgoed

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	8.627	7.223
Aankopen	1.580	585
Verkopen	-	-735
Herwaardering	-1.457	1.554
Stand per 31 december	8.750	8.627

De vastgoedbeleggingen kunnen als volgt worden gecategoriseerd:

(* € 1.000)	2020	2019
Beursgenoteerde beleggingsinstellingen	8.750	8.627
Stand per 31 december	8.750	8.627

Liquiditeitsfondsen

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	18.802	21.506
Aankopen	16.321	775
Verkopen	-18.508	-3.369
Herwaardering	-84	-110
Stand per 31 december	16.531	18.802

Op basis van het zogenaamde doorkijkprincipe kunnen de beleggingen als volgt worden onderverdeeld:

(* € 1.000)	2020	2019
Aandelen	70.081	68.316
Vastgoed	12.074	7.973
Vastrentende waarden	98.639	95.324
Derivaten	-809	194
Overige beleggingen	44	4
Stand per 31 december	180.029	171.811

Voor de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.

Niveau 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Aandelen				
Aandelen	70.081	-	-	70.081
Private Equity	-	-	-	-
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	-	-	-
Vastrentende waarden				
Staatobligaties	49.761	-	-	49.761
Bedrijfsobligaties	35.673	-	-	35.673
Hypothecaire leningen	-	13.205	-	13.205
Overige beleggingen				
Vastgoed en deposito's	12.074	-	-	12.074
Overige beleggingen	-765	-	-	-765
Totaal	166.824	13.205	-	180.029
Waarvan verantwoord onder liquide middelen	179			179
Waarvan verantwoord onder vorderingen	330			330
Totaal beleggingen	166.315	13.205	-	179.520

Het fonds belegt in beleggingsfondsen die op actuele marktwaarde worden gewaardeerd; hiervoor geldt niveau 1. Tevens belegt het fonds in hypothecaire leningen; hiervoor geldt niveau 2.

Vorderingen en overlopende activa (2)

(* € 1.000)	2020	2019
Verzekeringmaatschappijen	107	-
Vordering op de werkgever (premie)	-	423
Lopende intrest obligaties	330	318
Te vorderen bronbelasting	99	157
Overige	105	97
Stand per 31 december	641	995

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Overige activa (3)

(* € 1.000)	2020	2019
Liquide middelen	3.215	4.197
Stand per 31 december	3.215	4.197

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

Stichtingskapitaal en reserves (4)**Risicoreserve**

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	33.465	29.301
Resultaat boekjaar	2.819	4.164
Stand per 31 december	36.284	33.465

Het bestuur heeft besloten een risicoreserve te vormen ter grootte van het vereist eigen vermogen.

Algemene reserve

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	-2.404	1.350
Resultaat boekjaar	-15.827	-3.754
Stand per 31 december	-18.231	-2.404

Het stichtingskapitaal per ultimo 2020 bedraagt EUR 45 (in hele euro's). Het stichtingskapitaal is afgerond in duizenden derhalve nihil en is daarom niet separaat opgenomen in de balans en toelichtingen hierop.

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

De dekkingsgraad is ultimo jaar als volgt:

	2020	2019
Nominale dekkingsgraad	111,0%	121,7%
Reële dekkingsgraad	90,6%	102,3%
Beleidsdekkingsgraad	107,3%	122,2%

De dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

(* € 1.000)	Vermogen	Technische Voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari	173.924	142.863	121,7%
Toename	8.641	21.649	
Stand per 31 december	182.565	164.512	111,0%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder 4.5.6 Risicobeheer en derivaten.

Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist eigen vermogen op 31 december:

(* € 1.000)	2020	2019
Aanwezig eigen vermogen	18.053	31.061
Minimaal vereist eigen vermogen	6.833	5.948
Vereist eigen vermogen	36.284	33.465

Technische voorzieningen (5)

(* € 1.000)	2020	2019
Voorziening pensioenverplichtingen	164.512	142.863
Stand per 31 december	164.512	142.863

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen is als volgt:

(* € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	142.863	118.393
Pensioenopbouw en backservice	6.078	4.419
Rentetoevoeging	-471	-282
Indexering en overige toeslagen	-	1.372
Inkomende waardeoverdrachten	278	188
Risicopremie langlevens	1.132	917
Door overlijden ingegaan partnerpensioen	1.033	906
Afname		
Uitgaande waardeoverdrachten	-139	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.347	-2.141
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-94	-86
Door overlijden vrijgevallen	-1.237	-1.429
Risicopremie kortlevens	-443	-401
Wijzigingen		
Toekenning/Wijziging arbeidsongeschikten	206	10
Wijziging marktrente	21.413	20.911
Correcties en mutaties	-89	79
Mutatie TV zieke deelnemers	61	7
Wijziging grondslagen / pensioenleeftijd	-3.732	-
Stand per 31 december	164.512	142.863

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld :

(* € 1.000)	2020	2019
Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers	96.234	86.628
Pensioengerechtigden	24.502	17.700
Gewezen deelnemers	43.776	38.535
Stand per 31 december	164.512	142.863

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Bij de bepaling van de technische voorziening is rekening gehouden met genoemde toeslagen.

	1-1-2021	1-1-2020
Actieven	0,00%	1,49%
Inactieven en pensioengerechtigden	0,00%	1,49%

Herverzekeringscontracten

Het fonds heeft herverzekeringscontracten afgesloten met betrekking tot het overlijdensrisico. De aard en omvang van de overgedragen risico's zijn hieronder verantwoord:

De herverzekeringsdekking voor het overlijdensrisico omvat de krachtens de pensioenregeling geldende aanspraken van de nabestaanden van de deelnemers aan het fonds op:

- ✓ Een levenslang nabestaandenpensioen. De hiervoor genoemde aanspraak wordt als kapitaal in herverzekering gegeven;
- ✓ Een tijdelijk nabestaandenpensioen ter aanvulling op de ANW;
- ✓ Een wezenpensioen, dat 14% van het ouderdompensioen is.
- ✓ Het maximale risicokapitaal per deelnemer bedraagt € 3.000.000.

Overige schulden en overlopende passiva (6)

(* € 1.000)	2020	2019
Actuariskosten	49	35
Accountantskosten i.v.m. jaarrekening	40	36
Teveel ontvangen pensioenpremie	576	-
Schuld aan de werkgever	9	95
Loonheffing	48	46
Beleggingsadvieskosten	65	56
Premie herverzekering overlijdensrisico	-	26
Bestuurskosten	14	-
Overige schulden	5	4
Stand per 31 december	806	298

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4.5.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Het fonds heeft voor de pensioen- en financiële administratie een uitbestedingsovereenkomst met Appel Pensioenuitvoering B.V. afgesloten. De overeenkomst is op 1 januari 2015 ingegaan voor een termijn van 3 jaar. Hierna is de overeenkomst voor onbepaalde tijd voortgezet.

Het fonds heeft met Elips Life AG een herverzekeringsovereenkomst voor risicokapitalen uit te keren bij overlijden ter zake de dekking van de reglementaire aanspraken op nabestaandenpensioen, wezenpensioen en tijdelijk nabestaandenpensioen.

De herverzekeringsovereenkomst is per 1 januari 2019 voor een periode van 3 jaar verlengd tot 31 december 2021.

Verder heeft het fonds met Van Lanschot een overeenkomst voor het bewaren van beleggingsstukken. Deze custody-overeenkomst is voor onbepaalde tijd afgesloten en kan voor beide partijen direct worden opgezegd.

4.5.6 Risicobeheer en derivaten

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Het solvabiliteitsrisico is daarmee het belangrijkste risico voor het fonds.

In 2015 heeft het bestuur een risicoanalyse uitgevoerd. De uitkomsten hiervan vormen mede de basis voor het beleid van het fonds en de toelichting hierna. Dit beleid is verwoord in de ABtN van het fonds.

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- ✓ Financieringsbeleid;
- ✓ Beleggingsbeleid;
- ✓ Premiebeleid;
- ✓ Herverzekeringsbeleid;
- ✓ Korting- en toeslagbeleid;
- ✓ Risicobeleid ten aanzien van interne controle en uitbesteding.

Welke beleidsinstrumenten het bestuur op welke manier zal hanteren wordt bepaald op basis van analyses van de te verwachten toekomstige ontwikkelingen van de verplichtingen en de ontwikkelingen op de financiële markten.

Op basis van de uitkomsten van deze analyses stelt het bestuur jaarlijks beleggingsrichtlijnen vast waarop het door het fonds uit te voeren beleggingsbeleid wordt gebaseerd. De beleggingsrichtlijnen zetten uiteen binnen welke grenzen en normen het beleggingsbeleid moet worden uitgevoerd, en richten zich op het beheersen van de

belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt geen gebruik gemaakt van derivaten.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen.

De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op de opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist eigen vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fondsspecifieke restrisico's (na afdekking).

(* € 1.000)	2020		2019
Voorziening pensioenverplichtingen	164.512	(a)	142.863
Buffers:			
S1 Renterisico	1.083		4.107
S2 Risico zakelijke waarden	27.589		24.227
S3 Valutarisico	12.517		11.262
S4 Grondstoffenrisico	-		-
S5 Kredietrisico	9.087		8.042
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.701		4.870
S7 Liquiditeitsrisico	-		-
S8 Concentratierisico	-		-
S9 Operationeel risico	-		-
S10 Actief beheer risico	-		-
Correlatie-effect	-19.693		-19.043
Totaal S (vereiste buffers)	36.284	(b)	33.465
Vereist vermogen	200.796	(a+b)	176.328
Aanwezig vermogen	182.565		173.924
Overschot	-18.231		-2.404

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische asset mix.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. In de dagelijkse praktijk ziet de beleggingsadviescommissie toe op het marktrisico conform de binnen het fonds aanwezige beleidskaders en de beleggingsrichtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijs(koers)risico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures. Het Bestuur maakte in 2020 en 2019 geen gebruik van dergelijke afgeleide instrumenten.

De segmentatie van de aandelen is naar sectoren en regio's is als volgt:

	2020	2019
Aandelen (sectoren)		
Energie	-	3.088
Basisindustrie	4.108	3.860
Industrie en dienstverlening	7.395	6.176
Cyclische consumentengoederen	9.860	8.492
Niet-cyclische consumentengoederen	6.573	6.948
Gezondheid	9.038	6.948
Financiële waarden	11.503	13.897
Informatietechnologie	12.325	9.264
Telecommunicatie	5.752	5.404
Nutsbedrijven	2.465	-
Onroerend goed	10.682	10.809
Overig	2.465	2.316
	82.167	77.202

	2020	2019
Aandelen (regio)		
Europa	26.293	20.073
Verenigde Staten	22.185	20.072
Azië	15.612	13.896
Overig	18.077	23.161
	82.167	77.202

Valutarisico

Het totaalbedrag dat niet in euro's is belegd bedraagt ultimo jaar € 68.393. Het fonds maakt geen gebruik van valuta-afdekking en het strategische afdekkingspercentage is daarom gelijk aan 0%.

De beleggingen in vreemde valuta kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	2020	2019
GBP	6.732	7.550
JPY	3.164	3.192
USD	30.148	27.547
Overig	32.956	30.104
	73.000	68.393

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

(* € 1.000)	2020	2019
Duration vastrentende waarden	11,3	9,7
Duration van de pensioenverplichtingen	22,4	21,7

Op de balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), de dekkingsgraad zal dan stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het risico voor het fonds is hiermee gelegen in een rentedaling wat onder de huidige marktomstandigheden als minimaal kan worden aangemerkt.

In 2017 heeft het bestuur besloten om strategisch het renterisico voor 25% af te dekken, met een bandbreedte van 5%. Uitgangspunt daarbij is dat de renteafdekking gebaseerd wordt op de marktwaarde van zowel de vastrentende waarden als van de pensioenverplichtingen (dus niet op basis van UFR). De renteafdekking wordt zoveel mogelijk gerealiseerd met staats- en bedrijfsobligaties, dus niet met rentederivaten. Ultimo december 2020 was het renterisico voor 25,1% afgedekt, wat binnen de door het bestuur aangegeven bandbreedte ligt.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalings-onmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

(* € 1.000)	2020	2019
AAA	35.192	32.915
AA	25.434	22.976
A	15.152	8.840
BBB	12.770	16.054
Lager dan BBB	3.403	3.584
Geen rating en cash	-11.129	-11.343
	80.822	73.026

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

- ✓ De eerste jaren zullen de inkomende premies het niveau van de uitkeringen overtreffen;
- ✓ Ultimo 2020 zijn er voldoende beleggingen, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel 2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds nog geen voldoende voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico (actuariële risico's)

Het pensioenfonds heeft in de fondsdocumenten het volgende opgenomen over toeslagen:

Pensioenreglement Stichting Roba Pensioenfonds t.b.v. Roba Holding B.V., Roba Metals B.V. en KBM Affilips B.V.

1. Het bestuur besluit jaarlijks of een toeslag wordt verleend van maximaal de CPI-prijsindex, afgeleid. De toeslag kan worden verleend op:
 - a. het ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden;
 - b. de pensioenaanspraken van de actieve deelnemers komen in aanmerking voor backserviceverhogingen.
2. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. Voor de actieve deelnemers is een opslag in de premie opgenomen voor de financiering van de toeslagverlening na pensioeningang van 2% per jaar. De overige kosten van de toeslagverlening worden gefinancierd uit het beleggingsrendement. Indien het bestuur besluit in enig jaar af te wijken van de in lid 1 omschreven maximale toeslagverlening, of geen toeslag verleent, deelt het bestuur dit schriftelijk en gemotiveerd mee aan alle belanghebbenden.

Pensioenreglement Stichting Roba Pensioenfonds t.b.v. KBM Master Alloys B.V.

1. Het bestuur besluit jaarlijks of een toeslag wordt verleend van maximaal de CPI-prijsindex, afgeleid. De toeslag kan worden verleend op:

a. de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers en de pensioenrechten van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden;

2. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. Voor de actieve deelnemers is een opslag in de premie opgenomen voor de financiering van de toeslagverlening na pensioeningang van 2% per jaar. De overige kosten van de toeslagverlening worden gefinancierd uit het beleggingsrendement. Indien het bestuur besluit in enig jaar af te wijken van de in lid 1 omschreven maximale toeslagverlening, of geen toeslag verleent, deelt het bestuur dit schriftelijk en gemotiveerd mee aan alle belanghebbenden.

Ultimo 2020 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 107,3% (31 december 2019: 122,2%).

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Dit betreft per 31 december 2020 de volgende posten:

(* € 1.000)	2020	2019
<i>Aandelen</i>		
NT Europe Custom ESG	27.481	25.697
NT World Custom ESG	27.002	25.662
NT EMK Custom ESG	18.935	17.215
<i>Vastrentende waarden</i>		
BlackRock	9.537	12.903
België	-	2.752
Nederland	8.067	7.334
Duitsland	13.526	6.349
Frankrijk	7.961	6.797
Oostenrijk	3.887	5.671
Rabobank	4.184	3.821
ASR	13.309	8.029
L&G	9.044	9.163
SLI Eur Corp Bond Su	6.339	8.540
<i>Vastgoed</i>		
NT Devel. Real Est Ind UCITS FGR Fd	8.750	8.627

Liquiditeitsfondsen

JPM	5.550	-
BlackRock	10.981	-

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Overigens beperken concentratierisico's zich niet uitsluitend tot de beleggingen.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

4.5.7 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

De bestuursleden in dienst van de werkgever ontvangen geen vergoeding van het fonds voor hun bestuurswerkzaamheden. Er is één extern bezoldigd bestuurslid.

De bestuursleden die in dienst van één van de aangesloten ondernemingen zijn, nemen deel aan de pensioenregelingen van het fonds op basis van de voorwaarden in het betreffende pensioenreglement.

Overige transacties met verbonden partijen

Het fonds heeft een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de werkgever ten aanzien van de uitvoering van het pensioenreglement. Hierin zijn de volgende zaken opgenomen.

Verplichtingen van het fonds en de werkgevers

Het fonds verplicht zich jegens de werkgevers tot uitvoering van de pensioenovereenkomst, zoals neergelegd in de pensioenreglementen van het fonds, tegen betaling van de hiervoor benodigde bijdragen door de werkgever. Het een en ander met inachtneming van het bepaalde hieromtrent in de statuten, de pensioenreglementen en de uitvoeringsovereenkomst. De werkgever en het fonds verbinden zich over en weer om elkaar de medewerking te verlenen die nodig is voor de vervulling van de aan het fonds bij de statuten, de pensioenreglementen en deze overeenkomst opgedragen taak. Het fonds verstrekt aan de werknemer, die met de werkgever een pensioenovereenkomst heeft gesloten en die pensioenaanspraken verwerft, binnen drie maanden na de start van de verwerving van pensioenaanspraken een startbrief als bedoeld in artikel 21 van de Pensioenwet.

Premievaststelling

De werkgever is het fonds jaarlijks per 1 januari de feitelijke premie verschuldigd, die afgeleid is van de gedempte kostendekkende premie, conform paragraaf 7.5 van de ABtN. De feitelijke premie omvat tevens de kosten voor de voorwaardelijke toeslagverlening op de opgebouwde aanspraken van de actieve deelnemers in het betreffende jaar. De hoogte van de per 1 januari door het fonds opgegeven feitelijke premie betreft een schatting. Aan het einde van het boekjaar stelt het fonds de definitieve feitelijke premie vast.

Premie-inning

De door de werkgever verschuldigde feitelijke premie wordt uiterlijk binnen een maand na afloop van het kwartaal op nacalculatiebasis aan het fonds betaald. De werkgever voldoet de definitieve feitelijke premie bestaande uit de werkgeverspremie en de werknemerspremies, binnen zes maanden na einde van het boekjaar onder verrekening van de op voorschotbasis betaalde premie.

Informatieverstrekking door de werkgever

De werkgever is verplicht deelnemers bij het fonds aan te melden en bij uitdiensttreding af te melden en de volgende voor de uitvoering benodigde gegevens, en mutaties in deze gegevens, aan het fonds te leveren:

- ✓ de naam van de deelnemers;
- ✓ het adres van de deelnemers;
- ✓ de geboortedatum van de deelnemers;
- ✓ het Burgerservicenummer van de deelnemers;
- ✓ het personeelsnummer;
- ✓ de salarisgegevens van de deelnemers;
- ✓ het moment van ingang van de pensioenovereenkomst;
- ✓ en alle overige relevante gegevens om een pensioenaanspraak te kunnen vaststellen.

Procedures bij het niet nakomen van premiebetalingsverplichting

Het fonds informeert elk kwartaal schriftelijk deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden indien sprake is van een premieachterstand ter grootte van 5% van de totale door het fonds te ontvangen jaarpremie en tevens niet voldaan wordt aan de bij of krachtens de Pensioenwet geldende eisen inzake het minimaal vereist eigen vermogen.

Gedurende deze situatie informeert het fonds tevens elk kwartaal de ondernemingsraad van de Werkgever.

Procedure bij vermogenstekorten

Per 1 januari 2015 zijn de regels voor vermogenstekorten door de inwerking van het nFTK gewijzigd. Vanaf 1 januari 2015 wordt de toets of een fonds een tekort heeft, gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste 12 maanden). Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de wettelijk vereiste dekkingsgraad van het fonds, dan is er sprake van een tekort. Het pensioenfonds moet dan bij DNB een herstelplan indienen waarin het aantoont dat het binnen een termijn van maximaal 10 jaar kan herstellen tot tenminste de wettelijk vereiste dekkingsgraad.

4.5.8 Toelichting op de staat van baten en lasten

Premiebijdragen van werkgever en werknemers (7)

(* € 1.000)	2020	2019
Premies	3.096	3.262
Premies voorgaande jaren	-	92
Koopsommen voor VPL-pensioenrechten	1.157	163
	4.253	3.517

Kostendekkende premie

(* € 1.000)	2020	2019
Zuiver kostendekkende premie	6.395	6.787
Gedempte kostendekkende premie	3.096	3.262
Ontvangen (feitelijke) pensioenpremie exclusief VPL	3.096	3.262

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

- ✓ de actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar i.v.m. aangroei van pensioenverplichtingen;
- ✓ de opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen;
- ✓ een opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten;
- ✓ de actuarieel benodigde premie met betrekking tot de voorwaardelijke onderdelen van de pensioenregeling.

De feitelijke premie is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomsten tussen het fonds en de aangesloten ondernemingen en de ABtN. De feitelijke premie is gelijk aan de gedempte kostendekkende premie, eventueel verminderd met een korting of vermeerderd met een opslag.

Samenstelling zuiver en gedempte kostendekkende premie:

(* € 1.000)	Zuiver	Gedempt
1. Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar		
A. Comingservice	3.930	1.703
B. Backservice (1-1-2021)	643	305
C: Toeslagenkoopsom (1-1-2021)	-	-
D: Koopsom risicodekkingen (overlijden en arbeidsongeschiktheid)	360	248
Subtotaal (A+B+C+D)	4.933	2.256
2. Opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen (26,0%)	1.146	524
3. Opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten (7,5%)	316	316
4. Actuarieel benodigde koopsom voor voorwaardelijke onderdelen (afhankelijk van wijze van financiering)	-	-
5. Kostendekkende premie = 1 + 2 + 3 + 4	6.395	3.096

Koopsommen voor VPL-pensioenrechten

Dit betreft de door de werkgever verschuldigde koopsom voor de inkoop bij het pensioenfonds van direct ingaande pensioenrechten ter zake de door de werkgever tot het moment van inkoop uitgevoerde en gefinancierde voorwaardelijke VPL-aanspraken.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds (8)

(* € 1.000)	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten		
Dividenden	1.194	1.675
Interest	717	739
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Herwaarderingsresultaten	5.303	21.622
Vermogensbeheerkosten		
Kosten toegerekend aan beleggingen	-260	-223
	6.954	23.814

De kosten van het vermogensbeheer van Kempen ad € 273 zijn verwerkt in de beleggingsopbrengsten. Ook de transitie- en beleggingskosten ad € 126 zijn verwerkt in de beleggingsopbrengsten.

Overige baten (9)

(* € 1.000)	2020	2019
Uitkering uit hoofde van herverzekering:		
Overlijdensuitkering	159	-
Winstdeling herverzekeraar	27	50
Fortis uitbetaling claim	21	-
	207	50

Pensioenuitkeringen (10)

(* € 1.000)	2020	2019
Ouderdomspensioen	1.771	1.630
Partnerpensioen	507	496
Anw-hiaat uitkering	20	32
Wezenpensioen	11	12
Afkoop pensioen	-	8
	2.309	2.178

Pensioenuitvoeringskosten (11)

(* € 1.000)	2020	2019
Accountantskosten	65	47
Certificeringskosten actuaris	32	31
Jaarlijkse actuariële kosten	87	42
Advieskosten	17	30
Administratiekosten	140	124
DNB/AFM	11	10
Visitatiekosten	13	12
Bestuurs- en opleidingskosten	23	33
Overige kosten	22	20
	410	349

Honoraria accountant (KPMG Accountants N.V.)

(* € 1.000)	2020	2019
Controle van de jaarrekening	47	47
Andere niet controle diensten	18	-
	65	47

Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Eén extern bestuurslid ontvangt een bezoldiging.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (12)

(* € 1.000)	2020	2019
Toename		
Pensioenopbouw en backservice	6.078	4.419
Toeslagverlening	-	1.372
Rentetoevoeging	-471	-282
Inkomende waardeoverdrachten	278	188
Risicopremie langlevens	1.132	917
Door overlijden ingegaan partnerpensioen	1.033	906
Afname		
Uitgaande waardeoverdrachten	-139	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.347	-2.141
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-94	-86
Door overlijden vrijgevallen	-1.237	-1.429
Risicopremie kortlevens	-443	-401
Wijzigingen		
Wijziging marktrente	21.413	20.911
Toekenning/wijziging arbeidsongeschikten	206	10
Correcties en mutaties	-89	79
Mutatie TV zieke deelnemers	61	7
Wijziging grondslagen	-3.732	-
Mutatie VPV	21.649	24.470

Pensioenopbouw en backservice

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw en de backservice. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

Het bestuur besluit jaarlijks of een toeslag verleend wordt. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. Voor de actieve deelnemers is een opslag in de premie opgenomen voor de financiering van de toeslagverlening na pensioeningang van 2% per jaar. De overige kosten van de toeslagverlening worden gefinancierd uit het beleggingsrendement.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De benodigde rentetoevoeging aan de voorziening over 2020 is gebaseerd op de eerstejaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019 van -/- 0,324% (2019: RTS 31 december 2018: -/- 0,235%)

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële geschiktheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikend van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Premies herverzekering (13)

(* € 1.000)	2020	2019
Premie herverzekering overlijdensrisico	163	136
	163	136

De volledig in herverzekering gegeven risico's zijn de verzekering van het risicokapitaal in verband met uitkering van het (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen na overlijden. De aan de herverzekeraar verschuldigde premie komt ten laste van het fonds. Met de herverzekeraar is een (technische) winstdelingsregeling overeengekomen. Dit betreft een winstdeling op jaarbasis.

Saldo overdracht van rechten (14)

(* € 1.000)	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-262	-164
Uitgaande waardeoverdrachten	153	-
	-109	-164

Overige lasten (15)

(* € 1.000)	2020	2019
Diversen	-	2
	-	2

4.5.9 Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

4.5.10 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten. Het bestuur heeft besloten om het saldo van baten en lasten in eerste instantie te bestemmen voor de vorming van een risicoreserve ter grootte van het vereist eigen vermogen. Het restant van het saldo van baten en lasten wordt ten gunste dan wel ten laste van de algemene reserve gebracht.

4.5.11 Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Er is geen sprake van verdere gebeurtenissen na balansdatum die informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en in de jaarrekening dienen te worden verwerkt.

Nieuwe UFR-parameters vanaf 1 januari 2021

DNB heeft in een uiting op haar website aangegeven dat de invoering van de nieuwe UFR-parameters vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen zal worden ingevoerd, zodat vanaf 1 januari 2024 de nieuwe parameters volledig in gebruik zijn. De TV en het VEV per ultimo 2020 blijven nog gebaseerd op de oude methode. In onderstaande tabel is de geschatte impact op de TV weergegeven van de stapsgewijze invoering (alles per waarderingsmoment ultimo 2020)

TV	Hoogte TV	Wijziging TV
TV o.b.v. RTS 31-12-2020	164.512	0,0%
TV o.b.v. RTS 01-01-2021	166.919	1,5%
TV o.b.v. RTS 01-01-2022	169.474	3,0%
TV o.b.v. RTS 01-01-2023	172.192	4,7%
TV o.b.v. RTS 01-01-2024	175.088	6,4%

IJsselstein, 1 juni 2021

Stichting Roba Pensioenfonds

Dhr. G.A.W.M. de Roij, voorzitter

Dhr. P.S. Cohn, vicevoorzitter

Dhr. R.T. van Unen

Mw. N. Sapir

Mw. H. Spek

Dhr. P.C. van Wiggen

5 OVERIGE GEGEVENS

5.1 Statutaire bestemming van het saldo van baten en lasten

De statuten bevatten geen regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten.

5.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Roba Pensioenfonds te IJsselstein is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Roba Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 75.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik ondermeer onderzocht of:

- ✓ de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;

- ✓ de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- ✓ het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Roba Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 1 juni 2021
drs. Pieter Heesterbeek AAG

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

5.3 Accountants verklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Roba Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Roba Pensioenfonds per 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten over 2020, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Roba Pensioenfonds ('de Stichting' of 'het fonds') te IJsselstein gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
<ul style="list-style-type: none">— Materialiteit van EUR 1,5 miljoen— Circa 0,8% van het pensioenvermogen
Kernpunten
<ul style="list-style-type: none">— Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds— Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds
Oordeel
Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.500.000 (2019: EUR 1.500.000). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2020 (circa 0,8%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 75.000 rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Kempen Capital Management N.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering B.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Kempen Capital Management N.V. en informatie

over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Appel Pensioenuitvoering B.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Kempen Capital Management N.V. en Appel Pensioenuitvoering B.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Kempen Capital Management N.V. en Appel Pensioenuitvoering B.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en uitkeringen uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en

- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij het bestuur.

Onze risicobeoordeling

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is, hebben we het bestuur verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben we correspondentie met externe toezichhouders geïnspecteerd.

De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de Stichting onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en financiële verslaglegging (inclusief voor de Stichting specifieke wet- en regelgeving). Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur (verondersteld risico) als enige frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd. We hebben het veronderstelde

frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording weerlegd, omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude is besproken binnen het controleteam en wij bleven alert op aanwijzingen voor fraude en/of het niet-voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle.

Bij al onze controles hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een onderzoek naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. We verwijzen naar de kernpunten van de controle, met hierin onze aanpak met betrekking tot gebieden met een hoger risico vanwege schattingen waarbij het bestuur zich baseert op significante oordeelsvorming.

We hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan het bestuur. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden

We hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- We hebben de opzet en het bestaan en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren. In het geval van tekortkomingen in de fraudemitigerende interne beheersingsmaatregelen, hebben we aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.
- Wij hebben mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur geëvalueerd en (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico geïdentificeerd. Indien wij journaalposten met een verhoogd frauderisico hebben geïdentificeerd, hebben wij deze door middel van validatie van brondocumentatie gecontroleerd.
- We hebben een zekere mate van elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.
- We hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- We hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.
- We hebben rekening gehouden met het effect van feitelijke, vermoede of geïdentificeerde risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving als onderdeel van onze procedures voor de daarmee samenhangende posten in de jaarrekening.

- In het licht van mogelijke risico's op het gebied van belangenverstrengeling hebben wij nevenfuncties van het bestuur geëvalueerd en hebben daarbij aandacht besteed aan de governance.

Onze procedures om in te spelen op het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Verder merken we op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat het bestuur verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Hoe minder direct de gevolgen voor de financiële overzichten van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing of uitbreiding van onze kernpunten.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen bedragen circa 98% van het balanstotaal. De beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Uit noot 1 bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen van de Stichting voor circa 93% is gebaseerd op marktnoteringen en voor circa 7% op afgeleide marktnoteringen. De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds.

Vanwege de omvang van de beleggingen in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de beleggingen in de jaarrekening aanvaardbaar. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuarieel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen

zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze

controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 22 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

S. van Oostenbrugge RA